

K E N D E L S E

LOTEK A/S
(advokat Anja Piening, København K)

mod

Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse
(advokat Christian Bo Kolding-Krøger, København)

Ved udbudsbekendtgørelse nr. 621404-2024 af 15. oktober 2024 udbød Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse (herefter "FMI") som offentligt udbud en rammeaftale på røgdykkerudstyr. Rammeaftalen dækker Forsvarets og Beredskabsstyrelsens behov for en løbende udskiftning af den nuværende beholdning af røgdykkerapparater over en 4-årig periode. Aftalen skal endvidere understøtte eftersyn og reservedelsskift på det indkøbte i en op til 20-årig periode. Rammeaftalen har en anslået værdi på 50.000.000 kr. og en maksimumværdi på 100.000.000 kr.

Ved udløbet af fristen for afgivelse af tilbud den 14. november 2024 havde Dräger Danmark A/S (herefter "Dräger") afgivet tilbud. Den 3. december 2024 besluttede FMI at indgå kontrakt med Dräger. Kontrakten blev indgået samme dato.

Den 13. december 2024 indgav LOTEK A/S klage til Klagenævnet for Udbud over FMI.

LOTEK har nedlagt følgende påstande:

Påstand 1

Klagenævnet skal konstatere, at FMI har handlet i strid med ligebehandlings- og gennemsigtighedsprincippet i udbudslovens § 2 ved at anvende mindstekrav, som er usaglige og uklart formulerede.

Påstand 2

Klagenævnet skal konstatere, at FMI har handlet i strid med princippet om ligebehandling i udbudslovens § 2 samt forbuddet mod kunstig begrænsning af konkurrencen ved at anvende mindstekrav, der åbenlyst favoriserer FMI's eksisterende leverandør og udelukker andre tilbudsgivere fra at afgive tilbud.

Påstand 3

Klagenævnet skal konstatere, at FMI har handlet i strid med principperne om ligebehandling, gennemsigtighed og proportionalitet i udbudslovens § 2 samt udbudslovens § 160 ved at beskrive en evalueringsmodel med en række uklare elementer, der har medført, at FMI ikke har fastlagt og beskrevet indholdet af alle dele af evalueringsmodellen, samt anvendt en evalueringsmodel, der ikke ligebehandler alle tilbudsgivere. Evalueringsmodellen kunne derfor ikke danne grundlag for en lovlig tildeling.

Påstand 4

Klagenævnet for Udbud skal i henhold til lov om Klagenævnet for Udbud § 13, stk. 1, nr. 2, annullere FMI's beslutning af 3. december 2024 om at tildele kontrakten til Dräger.

Påstand 5

Klagenævnet for Udbud skal i henhold til lov om Klagenævnet for Udbud § 17, stk. 1, nr. 2, erklære kontrakten med Dräger for uden virkning, idet FMI i henhold til bekendtgørelse om indgået kontrakt har tildelt kontrakten til Dräger samme dag, som kontrakten er indgået.

FMI har nedlagt påstand om, at klagen ikke tages til følge.

Klagenævnet har den 17. december 2024 meddelt FMI's kontraktpart, Dräger, at det er muligt at intervenere i sagen, jf. lov om Klagenævnet for Udbud § 6, stk. 5.

Dräger har ikke besvaret klagenævnets henvendelse.

Sagens nærmere omstændigheder

Af udbudsbekendtgørelsen af 15. oktober 2024 fremgår bl.a. følgende:

”621404-2024 - Konkurrencevilkår

Danmark – Sikkerheds-, brandbekæmpelses, politi- og forsvarsudstyr –
Udbud af rammeaftale på Røgdykkerudstyr

OJ S 201/2024 15/10/2024

Udbuds- eller koncessionsbekendtgørelse – standardordningen

Varer - Tjenesteydelser

...

2. Procedure

2.1. Procedure

Titel: Udbud af rammeaftale på Røgdykkerudstyr

Beskrivelse: Aftalen skal dække Forsvarets samt Beredskabsstyrelsens behov for en løbende udskiftning af den nuværende beholdning af røgdykkerapparater over en 4- årig periode.

Aftalen skal endvidere understøtte eftersyn og reservedelsskift på det indkøbte i en op til 20-årig periode.

...

2.1.3 Værdi

Anslået værdi eksklusiv moms: 50 000 000,00 DKK

Rammeaftalens maksimumværdi: 100 000 000,00 DKK

...

5.1.10. Tildelingskriterier

Kriterium:

Type: Pris

Beskrivelse: Pris

Vægtning (procentdel, præcis): 40

Kriterium:

Type: Kvalitet

Beskrivelse: Funktionalitet/Kvalitet

Vægtning (procentdel, præcis): 15

Kriterium:

Type: Kvalitet

Beskrivelse: Operativ funktionalitet

Vægtning (procentdel, præcis): 45

...

5.1.12. Udbudsvilkår

...

Frist for modtagelse af tilbud: 14/11/2024 12:00:00 (UTC)

...”

Af udbudsmaterialets dokument ”Bilag A - Tildelingskriteriet og evalueringsmetoden (bedste forhold mellem pris og kvalitet)” fremgår bl.a. følgende:

”2. TILDELINGSKRITERIET

FMI vil identificere det økonomisk mest fordelagtige tilbud på grundlag af tildelingskriteriet ”bedste forhold mellem pris og kvalitet”.

Ved vurderingen af tilbuddene vil FMI anvende følgende underkriterier med den specificerede vægtning:

- a) Priser (40 %)
- b) Funktionalitet/Kvalitet (15 %)
- c) Operativ funktionalitet (45 %)

Procentsatserne angiver de enkelte underkriteriers vægt i tilbudsevalueringen.

3. EVALUERINGSMETODE

Med henblik på at vurdere, hvilket tilbud der har det bedste forhold mellem pris og kvalitet, benytter FMI en pointmodel.

FMI vil ved bedømmelse af underkriterierne anvende en karakterskala fra 0 til 10, hvor 10 er den bedste karakter.

Karakterer kan tildeles som decimaltal.

Det tilbud, der har opnået den højeste samlede karakter, anses for at være tilbuddet med det bedste forhold mellem pris og kvalitet.

Pointmodellen og vurderingen af tilbuddet i henhold til de enkelte underkriterier er beskrevet nærmere i de følgende afsnit.

4. VURDERING AF UNDERKRITERIER

4.1. Pris (vægtning 40 %)

4.1.1. Nærmere om beregningsgrundlaget

FMI vil beregne en evalueringsteknisk pris for hvert tilbud. Den evalueringstekniske pris er baseret på de tilbudte priser og anden information i Bilag 2 og de af FMI skønnede evalueringstekniske forbrug under Aftalen.

Det evalueringstekniske forbrug af produkter og tjenesteydelser fremgår af Bilag 2. Den evalueringstekniske pris beregnes som summen af følgende elementer:

1. De tilbudte priser på arket "Produkter" i Bilag 2 ganget med det tilhørende evalueringstekniske forbrug, summeret over samtlige produkter.
 - a. Hvis der ikke indgår tre forskellige modeller EMU/EMD i tilbuddet overføres det evalueringstekniske forbrug i tomme linje(r) til den dyreste af de tilbudte EMU/EMD modeller.
 - b. Andre produkter i arket, som ikke indgår i tilbuddet (E-krav i kravspecifikationen), indgår med den højeste tilsvarende pris blandt alle konditionsmæssige tilbud.
2. De tilbudte priser på de af FMI udfyldte linjer i arket "Reserve dele" i Bilag 2 ganget med det tilhørende evalueringstekniske forbrug, summeret over samtlige produkter.
 - a. For de to testbænke afhænger det evalueringstekniske forbrug af, om tilbudsgiver har tilkendegivet i besvarelsen af krav ID Nr. 27 hhv. ID Nr. 28 i Bilag 1, at der i forsvaret/BRS eksisterende beholdning findes testbænk(e), som kan anvendes til det angivne formål. Hvis dette er tilfældet, er det evalueringstekniske forbrug 1, ellers er det 3 hhv. 10.
3. De tilbudte priser på arket "Reservedele" i Bilag 2 ganget med det estimerede forbrug af reservedelen over en periode på 20 år (= $20 \cdot 365$ dage = 7300 dage). Det estimerede forbrug beregnes ud fra det "Interval mellem periodisk/præventiv udskiftning" der er opgivet i Bilag 2, som antal udskiftninger inden de 7300 dage er nået, ganget med det evalueringstekniske forbrug (under Produkt" og "Reservedele") af det produkt, reservedelen hører til, ganget med antal i hvert produkt, som opgivet i Bilag 2, "Reserve dele", kolonne F. For reservedele, som ikke har en periodisk/præventiv udskiftning er det estimerede forbrug 0.
4. De tilbudte priser på arket "Tjenesteydelser" i Bilag 2 ganget med det tilhørende evalueringstekniske forbrug, summeret over samtlige tjenesteydelser.

- a. For "Kursus pr. hold" afhænger det evalueringstekniske forbrug af, om tilbudsgiver har tilkendegivet i besvarelsen af krav ID Nr. 31 i Bilag 1, at tilsvarende kursus på forsvarrets/BRS eksisterende beholdning kan erstatte dette kursus. Hvis dette er tilfældet, er det evalueringstekniske forbrug 1, ellers er det 3.
- b. For periodiske eftersyn beregnes det evalueringstekniske forbrug ud fra intervallet mellem eftersyn som 20 års (= $20 \cdot 365$ dage = 7300 dage) forbrug (=7300 dage/intervallet, rundet ned) til henholdsvis 10 styk "Testbænk, brugerniveau" og 3 styk "Testbænk, værksted".
- c. Tjenesteydelser i arket, som ikke indgår i tilbuddet (E-krav i kravspecifikationen), indgår med den højeste tilsvarende pris blandt alle konditionsmæssige tilbud.

...

4.2. Funktionalitet/Kvalitet (vægtning 15 %)

Dette underkriterie vil blive evalueret på baggrund af tilbuddets opfyldelse af evalueringskravene (markeret med E i kravspecifikationen samt leverandørens tilbud).

Tildelingen af en karakter er to-leddet og sker som følger:

Først vil alle evalueringskrav hver især blive tildelt en karakter på en skala fra 0 til 10. Bedømmelsen af det enkelte krav vil blive gennemført som anført under det enkelte krav i bilag 2.

Dernæst vil den endelige karakter (mellem 0 og 10) for tilbuddet for dette underkriterie blive beregnet som gennemsnittet af de karakterer, der er givet for evalueringskravene.

4.3. Operativ funktionalitet (vægtning 45 %)

Kriteriet vil blive evalueret på baggrund af brugertesten, se Bilag B til udbudsbetingelserne.

Hvert tilbud tildeles således samlet karakter (mellem 0 og 10) ud fra de observationer, der er gjort under testen.

Herunder ses karaktertabellen som vil blive benyttet:

Karakter	Gives for
10	Bedst mulig opfyldelse af kriteriet
9	Glimrende opfyldelse af kriteriet

Karakter	Gives for
8	Meget god opfyldelse af kriteriet
7	God opfyldelse af kriteriet
6	Lidt over middel i opfyldelse af kriteriet
5	Tilfredsstillende opfyldelse af kriteriet (Middel)
4	Lidt under middel i opfyldelse af kriteriet
3	Mindre tilfredsstillende opfyldelse af kriteriet
2	Ringe opfyldelse af kriteriet
1	Meget ringe opfyldelse af kriteriet
0	Ingen eller yderst dårlig opfyldelse af kriteriet (men konditionsmæssigt)

4.3.1. Minimumsniveau

Alene tilbud, der opnår en samlet karakter for underkriteriet Operativ anvendelighed på minimum 6 ud af 10 mulige vil gå videre i evalueringsprocessen. Tilbud, der ikke lever op til minimumsniveauet for Operativ anvendelighed, vil udgå af den videre evaluering, og vil ikke kunne tildeles Aftalen.

5. SAMLET BEDØMMELSE

Når et tilbud er bedømt på alle underkriterier, gives en samlet evaluering af tilbuddet baseret på de karakterer, der er givet for underkriterierne og vægtningen af disse.

Hvert tilbud tildeles en samlet karakter mellem 0 og 10 beregnet som det vægtede gennemsnit af karaktererne for underkriterierne med de ovenfor angivne vægtninger.

Det tilbud, der har opnået den højeste samlede karakter, anses for at have det bedste forhold mellem pris og kvalitet.

Aftalen tildeles den tilbudsgiver, der har afgivet tilbuddet med det bedste forhold mellem pris og kvalitet.”

Af udbudsmaterialets dokument ”Bilag B - Brugertest” fremgår bl.a. følgende:

”Testeksemplar

Som en del af tilbudsevalueringen vil FMI foretage en række test på et udvalg af de tilbudte produkter (Vareprøven). Vareprøven skal i alle aspekter svare til det tilbudte røgdykkerudstyr, jf. Bilag 1 og 2.

Tilbudsgiver skal indlevere Vareprøven til FMI senest d.14 November 2024 klokken 13:00 lokal tid eller medbringe vareprøven på dagen for testen.

Vareprøven skal bestå af:

- 6 stk. Bæreskjold
- 6 stk. Lungeautomat
- 6 stk. Røgdykkermaske af hver type (hovedbånd, klikmaske, kommunikation, alle tilbudte størrelser) der indgår i tilbuddet
- 1 stk. Testbænk, værksted, inklusive alt tilhørende udstyr
- 1 stk. Testbænk, brugerniveau, inklusive alt tilhørende udstyr

...

Plan for testen

På dagen for testen vil tilbudsgiver have én time til at give instruktioner i korrekt anvendelse af røgdykkerudstyret til de brugere, der skal gennemføre testen.

Resten af dagen skal tilbudsgiver være til rådighed for at løse eventuelle tekniske problemer i forbindelse med testen, men tilbudsgiver får ikke mulighed for at overvære testen.

Tilbudsgiver vil kort efter fristen for afgivelse af tilbud modtage en testplan, der indeholder dato og tidsplan for testen. Tests vil foregå i uge 47.

Brugertesten

Brugertesten vil blive gennemført af erfarne røgdykkere fra forsvaret og Beredskabsstyrelsen, samt tekniske eksperter fra forsvarets og Beredskabsstyrelsens værksteder, der arbejder med røgdykkerudstyr til daglig.

Der er afsat én dag per tilbudsgiver til gennemførelse af testen.

Formålet med testen er at gøre de nødvendige observationer til at bedømme tilbuddet på underkriteriet “Operativ anvendelighed” jf. Bilag A, samt at teste, at det tilbudte overholder de mindstekrav, der er mærket TD i Bilag 1.

Alene tilbud, der opnår en samlet karakter for underkriteriet Operativ anvendelighed på minimum 6 ud af 10 mulige vil gå videre i evalueringsprocessen. Tilbud, der ikke lever op til minimumsniveauet for ”Operativ anvendelighed”, vil udgå af den videre evaluering, og vil ikke kunne tildeles Aftalen.

Ligeledes vil tilbud, der ved testen ses ikke at overholde mindstekrav, udgå af den videre evaluering, og vil ikke kunne tildeles Aftalen.

Under testen vil brugerne, iført røgdykkerudstyret, gennemgå en øvelsesbane, hvor de udsættes for forhindringer, snævre passager, røg og varme, som svarer til det forholdene under en indsats.

Brugerne vil desuden gennemføre en rengøring og efterfølgende afprøvning af udstyret med den tilhørende testbænk.

Endelig vil de tekniske eksperter gennemføre en test på værkstedsniveau på den tilbudte testbænk, værksted.

Brugerne og de tekniske eksperter vil undervejs i og umiddelbart efter testen notere positive og negative observationer til brug for evalueringen.

Operativ anvendelighed

Røgdykkerudstyret vil blive testet for operativ anvendelighed, hvilket overordnet vil sige udstyrets evne til let, hurtigt og komfortabelt at understøtte røgdykkerens sikre og effektive opgaveløsning, umiddelbart og i hele udstyrets levetid.

Der vil i testen og den efterfølgende evaluering blive lagt vægt på følgende aspekter af operativ anvendelighed, idet der generelt vurderes på den samlede operative anvendelighed, hvorfor listen ikke nødvendigvis er udtømmende:

- Det vil blive anset for positivt at udstyrets design og materialer understøtter den operative opgaveløsning, herunder at udstyret ikke begrænser bevægelse unødigt og har tilstrækkelig plads til at bøje, strække og dreje kroppen. Omvendt anses forhold der hæmmer eller kompromitterer den operative opgaveløsning, herunder at slanger m.v. sidder, så de kan komme i vejen eller hænge fast, for negative.
- Det vil blive anset for positivt at der er masken ikke begrænser synsfeltet, og herunder tillader et klart udsyn på 170 grader eller mere.
- Det vil blive anset for positivt at udstyret sikrer brugerens synlighed i mørke og røgfyldte rum.

- Det vil blive anset for positivt at udstyret har et rengøringsvenligt design så rengøring kan foretages let, hurtigt og effektivt, og sod og andre partikler ikke kan hobe sig op.
- Det vil blive anset for positivt at de to testbænke er lette og hurtige at betjene, og at de er konstrueret så risiko for fejl, herunder fejlbehandling og fejlagtige resultater, og skader på materiel og personer minimeres.
- Det vil blive anset for positivt at brugeren kan iføre sig og arbejde med udstyret uden at belaste og uden at skulle indtage ubehagelige stillinger med arme, ben, ryg, hænder mm. herunder at udstyres vægt fordeles jævnt for at minimere belastning på ryg, skuldre og hofter, og at bæresystemet er justerbart og kan tilpasses den enkelte bruger for optimal komfort.
- Det vil blive anset for negativt hvis brugeren skal udføre tunge løft, træk, eller andre fysiske belastninger i forbindelse med brugen af udstyret.
- Det vil blive anset for særligt negativt, hvis brugeren undervejs bliver udsat for nogen form for skader eller ubehag, herunder at masken ikke slutter tæt, klemmer eller irriterer huden, eller risiko for samme, ved brugen af udstyret.
- Det vil blive anset for positivt at udstyrets design og materialer kan modstå stød, slag og andre former for mekanisk påvirkning, som det kan udsættes for under en redningsaktion, herunder at samlinger er solide og kan modstå de kræfter, udstyret udsættes for under brug, således at udstyrets fulde anvendelighed og funktionalitet bevares.
- Det vil blive anset for positivt at udstyrets design og materialer sikrer holdbarhed og fortsat fuld anvendelighed gennem lang tids gentagen brug og rengøring.

FMI vil foretage en samlet vurdering af det tilbudte røgdykkerudstyrs operative anvendelighed, hvor alle observationer gjort i forbindelse med testen vil indgå, idet der tages højde for antallet og graden af positive og negative observationer og deres indflydelse på den samlede opgaveløsning.”

Af udbudsmaterialets dokument ”Bilag 1 - Kravspecifikation” fremgår bl.a. følgende:

”1. GENERELT

1.1 Baggrund og omfang

Aftalen skal dække forsvarets og underlagte myndigheders samt Beredskabsstyrelsens (BRS) behov for en løbende udskiftning af den nuværende beholdning af Dräger og MSA røgdykkerapparater og tilhørende

testapparater. Aftalen skal endvidere understøtte eftersyn og reservedels-skift på det indkøbte i en op til 20-årig periode. Derudover vil Danske Beredskaber (DB) have trækningsret på Aftalen.

For nuværende består forsvarets og BRS beholdning af:

- 2000 Bæreskjold
- 4000 Lungeautomater
- 4000 Røgdykkermasker
- Testapparater til 12 værksteder og testcentre

Hele forsvarets beholdning forventes at være udskiftet i løbet af 2 til 3 år.

Det forventes, at DB vil trække ca. 800 Bæreskjold, 1100 lunge automa-ter og 1900 røgdykkermasker inden for de første 4 år

Forsvarets og BRS beholdning består af nedenstående typer:

EAN/UPC-kode	Materialekort-tekst	Producentnavn	Producentens del nr.
--------------	---------------------	---------------	----------------------

...

4210226354299	TESTBÆNK, MODUL. RØG- DYKKER BE- REDSKAB	MSA DEUT- SCHLAND GMBH	G90504
---------------	---	------------------------------	--------

...

Systembeskrivelse

Røgdykkerudstyr anvendes til brandbekæmpelse og øvelsesbrug. Værk-stedsudstyr anvendes til test og service på røgdykkerudstyret.

Forsvaret og BRS udfører selv test og eftersyn og reparationer på røg-dykkerudstyr på egne værksteder.

Et røgdykkerapparat består af et bæreskjold, en lungeautomat, en røgdyk-kermaske og en røgdykkerflaske.

Et bæreskjold kaldes undertiden ”rygmejsse”, men i Aftalen benyttes be-tegnelsen bæreskjold om denne type udstyr.

Røgdykkerflasker indgår ikke i Aftalen, men anskaffes via en separat rammeaftale.

Relationer til andet materiel

Forsvaret og BRS anvender i dag røgdykkerudstyr fra både Dräger og MSA. Røgdykkerudstyr, der anskaffes i medfør af Aftalen, vil blive an-vendt sammen med trykflasker som indkøbes på en separat rammeaftale.

Røgdykkerudstyret vil blive vasket i en Electrolux PPE L, Varenr. 506064 med anvendelse af ALU Star 200 fra firmaet Bio-Circle som rengøringsmiddel.

Røgdykkerudstyret anvendes sammen med forsvarets standardradio.

1.2 Definitioner og forkortelser

Dette kapitel beskriver definitioner og forkortelser som bruges i denne kravspecifikation.

Kolonnen ”Klassificering”

Følgende kategorier er anvendt i kolonnen ”Klassificering”. Hvert krav er klassificeret som enten ”Mindstekrav” eller ”Evalueringskrav”. Mindstekrav er markeret med ”M”. Evalueringskrav er mærket med ”E”.

Klassificering	Beskrivelse
M	Mindstekrav. Disse krav <u>skal</u> opfyldes af tilbudsgiver. Tilbud som ikke opfylder samtlige Mindstekrav vil blive afvist som ”ikke-konditionsmæssige” tilbud, se dog kapitel 6 og § 159(5) i Udbudsloven.
E	Evalueringskrav. Disse krav vil blive evalueret af FMI som en del af tilbudsevalueringen, jævnfør Udbudsbetingelserne.

...

2. RØGDYKKERAPPARATET, GENERELT

Følgende krav gælder for røgdykkerapparatet som helhed, inklusiv øvrigt udstyr, med mindre andet fremgår specifikt af kravet. Det kan antages, at de trykflasker, der bruges sammen med røgdykkerapparatet, opfylder kravene.

ID Nr.	Krav	Klassifi- cering	Doku- menta- tion	FMI be- mærknin- ger	Tilbuds- givers beskri- velse
...					
4.	Røgdykkerapparat skal være godkendt i henhold til SOLAS i IMO konvention jf. paragraf 2.1.2.2 i kapitel 3 i "Fire Safety Systems Code" den 1. juli 2019. eller tilsvarende.	M			
5.	Røgdykkerapparatet og alt øvrigt udstyr som tilbydes under Aftalen, skal være konstrueret, så det kan anvendes i eksplosiv atmosfære og være godkendt til brug i ATEX zone 0, 1 og 2 samt II A og II B som beskrevet i EN 13463-1 eller tilsvarende.	M			

...

4. RØGDYKKERMASKE

...

12.	Røgdykkermasken skal kunne leveres med kommunikation.	M			
-----	---	----------	--	--	--

...

5. ØVRIGT UDSTYR OG TJENESTEYDELSER

Følgende krav omhandler øvrigt udstyr til røgdykkerapparatet.

ID Nr.	Krav	Klassificering	Dokumentation	FMI bemærkninger	Tilbudsgivers beskrivelse
16.	Leverandøren skal kunne levere en kammerat/luftkobling eller eksternforsyning til montering på røgdykkerapparatet. Eftermontering foretages af FMI	M			
17.	Leverandøren skal kunne levere EMU/EMD (Electronic Monitoring Unit / Electronic Monitoring Device) til røgdykkerapparatet.	M			
18.	Leverandøren bør kunne levere EMU/EMD (Electronic Monitoring Unit / Electronic Monitoring Device) til røgdykkerapparatet i tre forskellige modeller.	E	D	Der gives 0 point, for én model, 5 point for to forskellige modeller og 10 point for tre forskellige modeller. De tilbudte modeller skal fremgå af Bilag 2.	

ID Nr.	Krav	Klassificering	Dokumentation	FMI bemærkninger	Tilbudsgivers beskrivelse
19.	Leverandøren bør kunne levere en styrings- /overvågningsenhed (tablet eller lignende) som sætter indsatsleder i stand til at følge og monitorere et antal EMD/EMU under indsats.	E	D	Der gives 0 point, for Nej og 10 point for Ja	
20.	Leverandøren skal kunne levere et termisk kamera.	M			
21.	Termisk kamera bør kunne monteres så det kan anvendes håndfrit.	E	J/N	Der gives 0 point, for Nej og 10 point for Ja	
22.	Leverandøren skal kunne levere flaskeposer til 6,8 L flasker.	M			

ID Nr.	Krav	Klassificering	Dokumentation	FMI bemærkninger	Tilbudsgivers beskrivelse
23.	Leverandøren bør kunne levere passive RFID tags, som kan fastmonteres på eller i alle enkeltgenstande omfattet af Aftalen, som kræver periodisk eftersyn, vedligeholdelse eller udskiftning. Disse RFID tags skal kunne arbejde i det europæiske UHF frekvensområdet (865-868 MHz). ISO/IEC 18000-6 eller tilsvarende, følge sikkerhedsforskrifterne iht. producentens anbefalinger for den påførte genstand i forhold til temperatur, kemi o.l. og overholde EPC GEN2 klassespecifikationer eller tilsvarende.	E	J/N	Der gives 0 point, for Nej og 10 point for Ja. Opfyldelse af kravet skal fremgå af Bilag 2.	
24.	RFID tags bør kunne programmeres med data specificeret af Forsvaret.	E	J/N	Der gives 0 point, for Nej og 10 point for Ja.	

...

6. TESTUDSTYR

Følgende krav gælder for testbænke med tilhørende udstyr til røgdykkerudstyret. Kravene gælder for alle typer testudstyr, med mindre andet fremgår eksplicit af kravet.

ID Nr	Krav	Klassificering	Dokumentation	FMI bemærkninger	Tilbudsgivers beskrivelse
27.	Leverandøren skal kunne levere Testbænk med tilhørende udstyr til kontrol af røgdykkermasken på brugerniveau efter vask.	M		Det skal klart fremgå af tilbuddet, hvis testbænk i forsvarrets/BRS eksisterende beholdning (se tabel under pkt. 1.1) kan anvendes til denne kontrol af den tilbudte røgdykkermaske. Se bilag A – Tildelingskriteriet og evalueringsmetoden for nærmere herom.	

ID Nr	Krav	Klassificering	Dokumentation	FMI bemærkninger	Tilbudsgivers beskrivelse
28.	Leverandøren skal kunne levere Testbænk med tilhørende udstyr til komplet test på værkstedsniveau iht. servicemanual.	M	D	Det skal klart fremgå af tilbuddet, hvis testbænk i forsvarsrets/BRS eksisterende beholdning (se tabel under pkt. 1.1) kan anvendes til denne test på den tilbudte røgdykkerapparat. Se Bilag A – Tildelingskriteriet og evalueringsmetoden for nærmere herom.	

...

7. KURSER

Følgende krav omhandler kurser i test og vedligeholdelse af røgdykkerapparatet.

ID Nr.	Krav	Klassificering	Dokumentation	FMI bemærkninger	Tilbudsgivers beskrivelse
31.	Leverandøren skal tilbyde kursus i eftersyn og reparation af alle komponenter i røgdykkerapparatet, herunder anvendelse af testbænke og tilhørende udstyr.	M	D	Det skal klart fremgå af tilbuddet, hvis tilsvarende kursus på forsvarsrets/BRS eksisterende beholdning (se tabel under pkt. 1.1) kan erstatte dette kursus. Se Bilag A – Tildelingskriteriet og Evalueringsmodellen for nærmere herom.	

...

37.	Kursus bør kunne bestilles for enkeltpersoner, på Leverandørens faciliteter.	E	J/N	Der gives 0 point, for Nej og 10 point for Ja. Opfyldelse af kravet skal fremgå af Bilag 2.	
-----	--	----------	-----	--	--

...”

Af udbudsmaterialets dokument ”Bilag 2 - Leverandørens priser” fremgår bl.a. følgende:

”Vejledning

Dette bilag skal udfyldes i henhold til følgende:

Leverandøren skal angive navn og valuta for de angivne priser i felterne i toppen af hvert ark

Celler markeret med gult skal udfyldes (på fanen "Reservedele", for de linjer, der ikke er udfyldt af FMI, dog kun i det omfang, reservedelene findes).

Celler markeret med grønt skal udfyldes i det omfang, de tilhørende evalueringskrav i Appendiks A opfyldes.

En detaljeret vejledning for udfyldning af de enkelte faner og felter er beskrevet herunder.

Fane: Produkter

I kolonne 'A', er benævnelsen for Produktet angivet.

I kolonne 'B' skal Leverandøren angive produkt-nr.

I kolonne 'C' skal Leverandøren angive beskrivelse af Produktet.

I kolonne 'D' skal Leverandøren angive pris pr. stk. (ekskl. moms)

I kolonne 'E' har FMI angivet det evalueringstekniske forbrug, som indgår i beregningen af den evalueringstekniske pris i forbindelse med tilbudsevalueringen, jf. Bilag A til udbudsbetingelserne

Bemærk at det evalueringstekniske forbrug ikke er bindende for FMI.

Fane: Reservedele

For hver Reservedel/tilbehør til Røgdykkerudstyret skal Leverandøren, under den relevante overskrift, udfylde én række, hvor der i hver celle er angivet en værdi. Brug kopiér/indsæt for at tilføje yderligere rækker, hvis nødvendigt.

I kolonne 'A', er benævnelsen for Reservedelen/tilbehøret angivet for de øverste linjer under hver overskrift. Disse linjer skal udfyldes. For alle yderligere reservedele skal Leverandøren udfylde dette felt.

I kolonne 'B' skal Leverandøren angive produkt-nr.

I kolonne 'C' skal Leverandøren angive beskrivelse af Reservedelen/tilbehøret.

I kolonne 'D' skal Leverandøren angive pris pr. stk. (ekskl. moms)

I kolonne 'E' skal Leverandøren angive tiden i kalenderdage mellem periodiske/præventive udskiftninger af reservedelen

I kolonne 'F' skal Leverandøren angive antallet af reservedelen i hvert Hovedkomponent (Bæreskjold, Lungeautomat, Røgdykkermaske, Testbænk, ...)

F.eks. 4 hvis der indgår fire ens skruer (reservedelen) i hvert bæreskjold (Hovedkomponenten)

I kolonne 'G' har FMI, for de forudfyldte reservedele, angivet det evalueringstekniske forbrug, som indgår i beregningen af den evalueringstekniske pris i forbindelse med tilbudsevalueringen, jf. Bilag A til udbudsbetingelserne

Bemærk at det evalueringstekniske forbrug ikke er bindende for FMI.

Fane: Tjenesteydelser

I kolonne 'A' er tjenesteydelsestypen angivet.

I kolonne 'B' er det angivet, om prisen for Tjenesteydelsen er fast eller baseret på medgået tid.

I kolonne 'C' skal Leverandøren angive prisen (ekskl. moms)

I kolonne 'D' skal Leverandøren angive tiden i kalenderdage mellem de periodiske eftersyn.

I kolonne 'E' har FMI angivet det evalueringstekniske forbrug, som indgår i beregningen af den evalueringstekniske pris i forbindelse med tilbudsevalueringen, jf. Bilag A til udbudsbetingelserne.

Bemærk at dette tal i nogle tilfælde beregnes ud fra andre data i arket.

Bemærk at det evalueringstekniske forbrug ikke er bindende for FMI.

...”

Under tilbudsfasen blev der stillet en række spørgsmål til udbudsmaterialet:

...”

SPØRGSMÅL/SVAR UDBUD AF RØGDYKKERUDSTYR				
Spørgsmålsnr.	Modtaget	Kategori	Anonymiseret spørgsmål	Svar

1	2024-10-16 17:38	Bilag A - Tildelingskriteriet og evalueringsmetoden	Spørgsmål vedr. røgdykkerapparat udbud Bilag A – Tildelingskriteriet og evalueringsmetoden (bedste forhold mellem pris og kvalitet) I evalueringsbilaget er det beskrevet, at den prismæssige evaluering af testbænke afhænger af, om der i forsvaret/BRS eksisterende beholdning allerede findes testbænke, der kan anvendes til det givne formål. Der står: ”De tilbudte priser på de af FMI udfyldte linjer i arket ”Reserve dele” i Bilag 2 ganget med det tilhørende evalueringstekniske forbrug, summeret over samtlige produkter. a. For de to testbænke afhænger det evalueringstekniske forbrug af, om tilbudsgiver har tilkendegivet i besvarelsen af krav ID Nr. 27 hhv. ID Nr. 28 i Bilag 1, at der i forsvaret/BRS eksisterende beholdning findes testbænk(e), som kan anvendes til det angivne formål. Hvis dette er tilfældet, er det evalueringstekniske forbrug 1, ellers er det 3 hhv. 10.” Dette er et klart brud på ligebehandlingsprincippet i udbudslovens § 2, særligt idet det alligevel er tilbudsgiverne der er forpligtede til at stille testbænke til rådighed. Ordregiver opfordres derfor til at revidere denne evalueringsmetode og genudbyde kontrakten med en revideret og lovlig evalueringsmodel. Det samme gør sig gældende for evalueringen af Tjenesteydelser, hvor det fremgår at ”For ”Kursus pr. hold” afhænger det evalueringstekniske forbrug af, om tilbudsgiver har tilkendegivet i besvarelsen af	FMI har inddraget skifteomkostninger ud fra et totaløkonomisk hensyn. FMI har tydeliggjort, hvori der ligger skifteomkostninger for FMI forbundet med anskaffelsen, som giver alle tilbudsgivere lige adgang til at forholde sig til. således skabes der forsat en konkurrence om aftalen. FMI vurderer ikke, at der er tale om brud på ligebehandlingsprincippet. FMI går ud fra, at der er sneget sig en fejl ind i spørgsmålet vedr. punkt 4.1.2.1, idet 'en tilbudsgiver med den laveste pris, men den bedste kvalitet' åbenlyst netop vil vinde udbuddet.
---	------------------	---	--	---

SPØRGSMÅL/SVAR UDBUD AF RØGDYKKERUDSTYR				
			krav ID Nr. 31 i Bilag 1, at tilsvarende kursus på forsvarets/BRS eksisterende beholdning kan erstatte dette kursus. Hvis dette er tilfældet, er det evaluerings-tekniske forbrug 1, ellers er det 3.” Vedrørende punkt 4.1.2.1. Korrektionsmodel hvoraf det fremgår, at ”Hvis et tilbud, som har fået karakteren 1 for underkriteriet ”Pris”, opnår den højeste samlede karakter, vil alle karakterer for underkriteriet ”Pris” blive genberegnet med en ny økonomisk ramme. Den nye økonomiske ramme vil være lig med den evalueringstekniske pris for tilbuddet med den højeste samlede karakter. Herefter foretages der en fornyet tildeling af karakterer i henhold til den nye økonomiske ramme.” I det prisen samlet set vægter 40 % er det ikke det samlet set væsentligste underkriterium. Vil ordregiver forklare sagligheden af og begrundelsen for, at en tilbudsgiver med den laveste pris men den bedste kvalitet ikke kan vinde udbuddet?	

...

30	2024-10-21 15:06	Bilag 1 - Kravspecifikation	ID: 12 Det er angivet at røgdykkermasken skal (mindstekrav) kunne leveres med kommunikation, som passer til Forsvarets standardradio Spørgsmål: Der er tale om et mindstekrav der er i strid med udbudslovens § 2 og som efterlader en række spørgsmål, som behøver afklaring: Hvilken radiomodel er her tale om? Oplys gerne mærke og model Bruges der altid en PPT-enhed i forbindelse med radioerne? Skal kommunikationsenheden levers med radiospecifikt kabel eller standard Nexus stik?	ID 12 i bilag 1. kravspecifikation lyder: 'Røgdykkermasken skal kunne leveres med kommunikation' Forsvarets radioer er klassificeret, hvorfor der ikke kan oplyses mærke og/eller model. Der anvendes PPT, og vil normalt kunne forbindes med standard Nexus stik AJ-107BRS.
31	2024-10-21 15:07	Bilag 1 - Kravspecifikation	ID: 17 Det er angivet at udstyret skal (mindstekrav) kunne leveres med EMU/EMD (Electronic Monitoring Unit / Electronic Monitoring Device) til røgdykkerapparatet Spørgsmål: Der er tale om et mindstekrav der er i strid med udbudslovens § 2 og som efterlader en række spørgsmål, som behøver afklaring: Hvilke funktioner/informationer skal denne enhed som minimum levere? Eftersom det er et mindstekrav, formodes det at udstyret som leveres til brugertest også skal være udstyret med denne enhed?	Tilbudsgiver skal byde ind med den (eller de jf. ID 18) EMU/EMD, som de finder egnet tilhørende udstyret. Det fremgår af Bilag B - brugertest hvad FMI skal have af vareprøver. EMU/EMD skal ikke leveres som vareprøve.

30	2024-10-21 15:06	Bilag 1 - Kravspecifikation	ID: 12 Det er angivet at røgdykkermasken skal (mindstekrav) kunne leveres med kommunikation, som passer til Forsvarets standardradio Spørgsmål: Der er tale om et mindstekrav der er i strid med udbudslovens § 2 og som efterlader en række spørgsmål, som behøver afklaring: Hvilken radiomodel er her tale om? Oplys gerne mærke og model Bruges der altid en PPT-enhed i forbindelse med radioerne? Skal kommunikationsenheden levers med radiospecifikt kabel eller standard Nexus stik?	ID 12 i bilag 1. kravspecifikation lyder: 'Røgdykkermasken skal kunne leveres med kommunikation' Forsvarets radioer er klassificeret, hvorfor der ikke kan oplyses mærke og/eller model. Der anvendes PPT, og vil normalt kunne forbindes med standard Nexus stik AJ-107BRS.
32	2024-10-21 15:10	Bilag 1 - Kravspecifikation	ID: 18 Det er angivet at leverandøren bør (evalueringskrav) kunne levere EMU/EMD (Electronic Monitoring Unit / Electronic Monitoring Device) til røgdykkerapparatet i tre forskellige modeller. Spørgsmål: Hvad er formålet med 3 forskellige modeller Hvad skal de 3 modeller kunne Er der forskel på evalueringen af disse modeller og hvad sker der hvis der kun leveres 1 Gives der fornyede point efter den indledende kvalitative vurdering Og hvorfor gives der 0 point hvis der leveres 1 model - 0 svarer ifølge pointmodellen til ingen eller yderst dårlig opfyldelse af kriteriet	ID 18 skal ses i forlængelse af ID 17, hvor der stilles mindstekrav til levering af EMU/EMD. ID 18 er overopfyldelse af ID 17, hvorfor levering af én model giver en score på 0. FMI ønsker at fremtids-sikre anskaffelsen og kan derfor have brug for forskellige løsninger i forskellige dele af organisationen. Tilbudsgiver tildeles point i evalueringen som angivet i ID 18: Der gives 0 point for én model, 5 point for to forskellige modeller og 10 point for tre forskellige modeller. Hvis tilbudsgiver kan levere én model opfyldes mindstekrav i ID 17, men der gives 0 point for overopfyldelsen i evalueringskrav i ID 18, fordi der ikke leveres noget ekstra i forhold til mindstekravet. EMU/EMD er ikke en del af vareprøverne og vil ikke undergå test. ID

30	2024-10-21 15:06	Bilag 1 - Kravspecifikation	ID: 12 Det er angivet at røgdykkermasken skal (mindstekrav) kunne leveres med kommunikation, som passer til Forsvarets standardradio Spørgsmål: Der er tale om et mindstekrav der er i strid med udbudslovens § 2 og som efterlader en række spørgsmål, som behøver afklaring: Hvilken radiomodel er her tale om? Oplys gerne mærke og model Bruges der altid en PPT-enhed i forbindelse med radioerne? Skal kommunikationsenheden levers med radiospecifikt kabel eller standard Nexus stik?	ID 12 i bilag 1. kravspecifikation lyder: 'Røgdykkermasken skal kunne leveres med kommunikation' Forsvarets radioer er klassificeret, hvorfor der ikke kan oplyses mærke og/eller model. Der anvendes PPT, og vil normalt kunne forbindes med standard Nexus stik AJ-107BRS.
33	2024-10-21 15:13	Bilag 1 - Kravspecifikation	ID: 19 Det er angivet at leverandøren bør (evalueringskrav) kunne levere en styrings- /overvågningsenhed (tablet eller lignende) som sætter indsatsleder i stand til at følge og monitorere et antal EMD/EMU under indsats. Spørgsmål: Er man bekendt med at for at et sådan system kan fungere, så skal alt røgdykkerudstyr være udstyret med en transmissionsenhed, altså en relativ bekostelig omkostning? Herudover er der for øvrigt os bekendt ingen i de Danske beredskaber, Forsvar eller Beredskabsstyrelsen som har et sådan system i dag.	Det er vi bekendt med. FMI ønsker at fremtidssikre den udbudte anskaffelse i aftalens løbetid.
34	2024-10-21 15:13	Bilag 1 - Kravspecifikation	ID: 20 Det er angivet at leverandøren skal (mindstekrav) kunne levere et termisk kamera. Spørgsmål: Hvilken relevans har dette for dette udbud?	FMI har et behov for et termisk kamera som en del af røgdykkerens udstyr, hvorfor det vurderes relevant for dette udbud.

30	2024-10-21 15:06	Bilag 1 - Kravspecifikation	ID: 12 Det er angivet at røgdykkermasken skal (mindstekrav) kunne leveres med kommunikation, som passer til Forsvarets standardradio Spørgsmål: Der er tale om et mindstekrav der er i strid med udbudslovens § 2 og som efterlader en række spørgsmål, som behøver afklaring: Hvilken radiomodel er her tale om? Oplys gerne mærke og model Bruges der altid en PPT-enhed i forbindelse med radioerne? Skal kommunikationsenheden levers med radiospecifikt kabel eller standard Nexus stik?	ID 12 i bilag 1. kravspecifikation lyder: 'Røgdykkermasken skal kunne leveres med kommunikation' Forsvarets radioer er klassificeret, hvorfor der ikke kan oplyses mærke og/eller model. Der anvendes PPT, og vil normalt kunne forbindes med standard Nexus stik AJ-107BRS.
35	2024-10-21 15:14	Bilag 1 - Kravspecifikation	ID: 21 Det er angivet at Termisk kamera bør (evalueringskrav) kunne monteres så det kan anvendes håndfrit. Spørgsmål: Jeg formoder at man her taler om et hjelmmonteret kamera, som kan visualisere et termisk billede inden i en maske, er det korrekt? I så fald må dette betragtes som hjelmtilbehør og har derfor ikke have relevans for dette udbud. Hvis der er tale om en kamera-løsning monteret direkte på røgdykkermasken, så er denne løsning heller ikke relevant da den ikke kan bruges sammen med Forsvarets eksisterende hjelmløsning.	FMI ønsker et termisk kamera, der kan anvendes håndfrit, hvorledes dette kan opfyldes afhænger af tilbudsgiver. Der er ikke krav om, at det skal være hjelmmonteret.
36	2024-10-21 15:15	Bilag 1 - Kravspecifikation	ID:22 Det er angivet at leverandøren skal (mindstekrav) kunne levere flaskeposer til 6,8 L flasker. Spørgsmål: Hvilken relevans har dette for dette udbud? Formoder at dette hører til i det sideløbende udbud vedr. Trykflasker?	FMI har behov for flaskeposer til udstyret til vores eksisterende 6,8 liters flasker.
...				
38	2024-10-21 15:16	Bilag 1 - Kravspecifikation	ID:28	FMI har i Bilag 1 - Kravspecifikation oplistet det eksisterende udstyr,

			Det er angivet at leverandøren skal (mindstekrav) kunne levere Testbænk med tilhørende udstyr til komplet test på værkstedsniveau iht. service-manual. Spørgsmål: Hvordan skal man forholde sig hvis Forsvaret er i besiddelse af en testbænk til test af udstyret, men det ikke fremgår af jeres oversigt? Forsvarets / BRS's eksisterende testudstyr kan datatilpasses til test af andre apparatfabrikater	der kan anvendes i forbindelse med den udbudte anskaffelse taget dets nuværende stand, opgaveløsning, formål samt placering i betragtning. Hvis nuværende testbænke kan anvendes til test på det tilbudte (uanset fremgangsmåde for opfyldelse heraf) angives dette klart i
--	--	--	--	---

...

41	2024-10-21 15:21	Bilag B - Bruger-test	Der er angivet følgende ønsker i forbindelse med udstyr til brugertest Som en del af tilbudsevalueringen vil FMI foretage en række test på et udvalg af de tilbudte produkter (Vareprøven). Vareprøven skal i alle aspekter svare til det tilbudte røgdykkerudstyr, jf. Bilag 1 og 2. Tilbudsgiver skal indlevere Vareprøven til FMI senest d. 14. november 2024 klokken 13:00 lokal tid eller medbringe vareprøven på dagen for testen. Vareprøven skal bestå af: - 6 stk. Bæreskjold - 6 stk. Lungeautomat - 6 stk. Røgdykkermaske af hver type (hovedbånd, klikmaske, kommunikation, alle tilbudte størrelser) der indgår i tilbuddet - 1 stk. Testbænk, værksted, inklusive alt tilhørende udstyr - 1 stk. Testbænk, brugerniveau, inklusive alt tilhørende udstyr Spørgsmål: Eftersom der er en del mindstekrav i forbindelse med anskaffelsen af udstyret, er der brug for en klar definition af hvad der skal tilbydes / leveres til test da oplysningerne i materialet ikke stemmer overens. Eksempler på mindstekrav som ikke fremgår af vareprøvelisten: Termisk kamera	Det er udelukkende de efterspurgte vareprøver i Bilag B, der undergår en test. Og det er de til vareprøverne efterspurgte mindstekrav i bilag 1, der vil blive efterprøvet. Der skal således ikke fremsendes yderligere vareprøver end de oplyste i bilag B. FMI ønsker at gøre testen så autentisk som muligt, hvorfor det er vurderet nødvendigt, at testpersonerne kan iføre sig udstyr, der passer, således at dette ikke forringer oplevelsen af udstyret gennem testforløbet. Derfor er der stillet krav til mængden af vareprøver. Kommunikation vurderes at være en essentiel del af udstyret, hvorfor der ønskes testet på det operationelle virke heraf. Der henvises til bilag 2 - Leverandørens priser for den efterspurgte prissætning.
----	------------------	-----------------------	---	--

			EMU/EMD (Electronic Monitoring Unit / Electronic Monitoring Device) – hvilke funktioner skal denne minimum indeholde Det fremgår at der skal leveres 6 masker i 3 str. med 3 forskellige konfigurationer – svarende til 54 masker, er det korrekt forstået? I så fald er der tale om en relativ bekostelig affære for tilbudsgiverne. Hvad er årsag til at men har valgt at inkludere kommunikation og ikke de øvrige mindstekrav Hvilken konfiguration skal vi prissætte efter: Udstyr som indeholder alle mindstekrav Udstyr som angivet i vareprøvepakken	
42	2024-10-29 14:08	Bilag 1 - Kravspecifikation	ID. 4 I Europa er det MED-direktivet (2014/90/EU af 23. juli 2014) der gennemfører kravene i Solas-konventionen. I henhold til EU-forordning 2018/773 af 15. maj 2018 (om krav til design, konstruktion og ydeevne samt prøvningsstandarder for skibsudstyr), MED/7.1 er godkendelsesstandard for røgdykkerapparater ISO 23269-2:2011 (og ikke længere EN 137). Det medfører at en MED godkendelse af røgdykkerapparater til skibsbrug skal være godkendt i henhold til ISO 23269-3:2011. Er det rigtig at apparaterne som tilbydes skal have denne godkendelse?	Ja det er korrekt. Det skal dog bemærkes, at trykluftflasker ikke er en del af dette udbud.

...

45	2024-10-29 14:08	Bilag 1 - Kravspecifikation	ID 12 Maske skal kunne leveres med kommunikation?	Se besvarelse af nr. 46.
46	2024-10-29 14:08	Bilag 1 - Kravspecifikation	Er det integreret kommunikation i masken, med ledning til PTT/Radio, og i så fald, hvilken model Radio anvendes?	Forsvarets radioer er klassificeret, hvorfor der ikke kan oplyses mærke og/eller model. Der anvendes PPT, og vil normalt kunne forbindes med standard Nexus stik AJ-107BRS.
47	2024-10-30 11:38	Bilag 1 - Kravspecifikation	Vedr. svar til spørgsmål 36 oplys venligst dimensioner som flaskeposen ønskes tilbudt (bemærk at der er min. 4 forskellige dimensioner på jeres eksisterende flaske beholdning) oplys venligst hvilket materiale flaskeposen ønskes udført i oplys venligst hvilken farve flaskeposen skal leveres i er der krav til reflekser på flaskeposen skal flaskeposen være udstyret med bærestrop	De efterspurgte flaskeposer skal kun bruges til røgdykkerens flasker, som er 6,8 liters flasker. FMI har ikke yderligere krav/foretrukne ønsker til flaskeposer.
48	2024-10-31 09:04	Andet	Der står under brugertest at 6 stk. Røgdykkermaske af hver type (hovedbånd, klikmaske, kommunikation, alle tilbudte størrelser) der indgår i tilbuddet skal fremsendes til test. Men i prisfilen er der kun nævnt en linje til priser på hver maskekombination. Så der kan vi princippet kun prissættes én størrelse maske. Kan det accepteres at der fremsendes én maskestørrelse f eks str M, som passer 90% af brugerne? Og som alternativ nogle løse masker med f eks hovedbånd eller klik i str S og L, og nogle løse indermasker i str S (1), M (2) og L (3) som er nævnt i reservedele i prisfilen.	Prissætningen på hver type af røgdykkerapparat i kolonne 7, 8, og 9 i Bilag 2 - Leverandørens priser skal kunne indeholde alle 3 størrelser (S, M, L). FMI ønsker at gøre testen så autentisk som muligt, hvorfor det er vurderet nødvendigt, at testpersonerne kan iføre sig udstyr, der passer, således at dette ikke forringer oplevelsen af udstyret gennem testforløbet. Derfor er der stillet krav til mængden af vareprøver. I bedes derfor levere det efterspurgte i bilag B - brugertest.

45	2024-10-29 14:08	Bilag 1 - Kravspecifikation	ID 12 Maske skal kunne leveres med kommunikation?	Se besvarelse af nr. 46.
49	2024-11-04 10:28	Bilag 1 - Kravspecifikation	ID4. I henhold til svar ID 42, så skal apparater være godkendt iht MED direktivet. Det betyder at apparater der skal bruges med MED godkendelse skal tilføjes en livline. Dette vil være en tilføjelse til apparatet og en tillægspris. Skal alle apparater leveres med livline? ID19 Skal man leverer selve tabletten, eller må det være en app, der kan bruges på eksisterende tablet?	Et røgdykkerapparat består jf. bilag 1 - kravspecifikation afsnit 1.1 systembeskrivelse af bæreskjold, lungeautomat og røgdykkermaske. Det er røgdykkeapparat som beskrevet, der skal prissættes i bilag 2 - leverandørens priser. Tilbudsgiver skal opfylde, at røgdykkerapparatet kan MED godkendes, såfremt der er en livline tilkoblet. Det er Forsvarets ansvar, at tilføje livline når det skal opfylde MED. FMI har ikke yderligere krav til format af styrings-/overvågningsenhed, så det kan også være en app.

...”

FMI har for klagenævnet fremlagt en version af spørgsmål- og svarskemaet, hvoraf det fremgår, at spørgsmål nr. 1, 30-36, 38, 41 og 47 blev stillet af LOTEK, og at spørgsmål nr. 42, 45, 46, 48 og 49 blev stillet af Dräger. Det fremgår heraf endvidere, at FMI's svar på spørgsmål nr. 32 i sin helhed lyder:

”ID 18 skal ses i forlængelse af ID 17, hvor der stilles mindstekrav til levering af EMU/EMD. ID 18 er overopfyldelse af ID 17, hvorfor levering af én model giver en score på 0.

FMI ønsker at fremtidssikre anskaffelsen og kan derfor have brug for forskellige løsninger i forskellige dele af organisationen.

Tilbudsgiver tildeles point i evalueringen som angivet i ID 18: Der gives 0 point for én model, 5 point for to forskellige modeller og 10 point for tre forskellige modeller.

Hvis tilbudsgiver kan levere én model opfyldes mindstekrav i ID 17, men der gives 0 point for overopfyldelsen i evalueringskrav i ID 18, fordi der ikke leveres noget ekstra i forhold til mindstekravet.

EMU/EMD er ikke en del af vareprøverne og vil ikke undergå test. ID 18 er en del af underkriteriet b) funktionalitet/kvalitet.”

Det følger yderligere heraf, at FMI's svar på spørgsmål nr. 38 i sin helhed lyder:

"FMI har i Bilag 1 - Kravspecifikation oplistet det eksisterende udstyr, der kan anvendes i forbindelse med den udbudte anskaffelse taget dets nuværende stand, opgaveløsning, formål samt placering i betragtning.

Hvis nuværende testbænke kan anvendes til test på det tilbudte (uanset fremgangsmåde for opfyldelse heraf) angives dette klart i tilbuddet ved besvarelsen af ID 28."

LOTEK opfordrede i mail 5. november 2024 FMI til at annullere udbuddet. Af mailen fremgår bl.a. følgende:

"... FMI's igangværende udbud af røgdykkerudstyr vurderes at være i strid med de grundlæggende principper i udbudslovens § 2, idet udbudsmaterialet indeholder mindstekrav, som er usaglige og uklart formulerede.

...

I forbindelse med de opstillede mindstekrav opstår der en række spørgsmål, hvilket viser, at kravene ikke er tilstrækkeligt præcise til, at tilbudsgiverne kan fastslå, hvad ordregiver ønsker leveret.

Dette vurderes at være i strid med de grundlæggende principper i udbudslovens § 2 og kan potentielt medføre, at ordregiver handler i strid med udbudslovens § 160 ved evalueringen.

...

Udover de uklare, tvetydige og/eller usaglige mindstekrav som oplistet ovenfor, er der i forbindelse med brugertesten forhold som er uproportionale og uklare i de vareprøver der efterspørges i Bilag B - Brugertest. ..."

FMI afviste i mail af 13. november 2024 at annullere udbuddet.

I mail af 13. november 2024 meddelte LOTEK FMI, at de ikke agtede at afgive tilbud, men i øvrigt tog forbehold for at indgive klage til klagenævnet.

Af bekendtgørelsen om indgået kontrakt nr. 748422-2024 af 6. december 2024, fremgår følgende:

"6. Resultater

...

6.1.2 Oplysninger om vinderne

Vinder:

Officielt navn: Dräger Danmark A/S

...

Datoen for udvælgelsen af det vindende tilbud: 03/12/2024

Dato for indgåelse af kontrakten: 03/12/2024”

Det fremgår af et skærmpoint fra LOTEKs hjemmeside af den 17. januar 2025:

”LOTEK er eksklusiv distributør af FLIR termiske kamera sortiment til brand og redningssegmentet.

Man løber altid en ekstra risiko, når man træder ind i en brændende bygning.

Ofte kan det være svært at vurdere, hvor branden er varmest og hvornår der opstår pludselige overtændinger, og det kan have fatale konsekvenser.

Et termisk kamera kan forbedre overblikket, og derved mindske risikoen selv ved kaotiske brande.”

Parternes anbringender

Ad påstand 1

LOTEK har gjort gældende, at FMI i sin kravspecifikation har defineret en række mindstekrav, som ikke er entydige, og som derfor ikke er egnede til objektivt at afgøre, om et krav er opfyldt eller ej. De er derfor ikke egnede som mindstekrav.

Mindstekrav skal i henhold til de udbudsretlige principper være objektivt konstaterbare og må ikke rumme subjektive elementer. Samtidig skal de kunne efterprøves objektivt. Der må således ikke indgå nogen form for subjektivitet eller vilkårlighed i et mindstekrav. Idet det efter fast praksis fra klagenævnet er ordregivers ansvar at sikre, at udbudsmaterialet er gennemsigtigt og i overensstemmelse med ligebehandlingsprincippet, er det således også ordregivers ansvar at sikre, at mindstekrav er formuleret på en klar og entydig måde. Det følger af princippet om gennemsigtighed i udbudslovens § 2, at mindstekrav skal være udformet, så det entydigt og objektivt kan fastslås, om kravet er overholdt eller ej, og det skal være muligt for en velinformeret og

normalt påpasselig tilbudsgiver at forstå, hvordan kravet opfyldes, jf. kendelse af 31. oktober 2024, Sunrise Medical ApS mod Fællesudbud Sjælland.

Eksempler på uklare, tvetydige og/eller usaglige mindstekrav findes i kravspecifikationens ID nr. 4, 5, 12, 16, 17 og 22.

ID nr. 4

Det fremgår af mindstekravet ID nr. 4, at røgdykkerapparatet skal være godkendt i henhold til SOLAS i IMO-konvention jf. paragraf 2.1.2.2 i kapitel 3 i "Fire Safety Systems Code" den 1. juli 2019 eller tilsvarende. I henhold til FMI's svar på spørgsmål nr. 42 og 49 vil det sige, at leverancen og prissætningen skal være et røgdykkerapparat uden livline, mens godkendelsen skal kunne MED godkendes. Godkendelsen sker dog af det samlede røgdykkerapparat, så der er derfor tale om et mindstekrav, der ikke kan opfyldes, og som derfor er usagligt.

ID nr. 5

Det fremgår af mindstekravet ID nr. 5, at røgdykkerapparatet og alt øvrigt udstyr som tilbydes under aftalen, skal være konstrueret, så det kan anvendes i eksplosiv atmosfære og være godkendt til brug i ATEX zone 0, 1 og 2 samt II A og II B som beskrevet i EN 13643-1 eller tilsvarende. Dette er en betydelig skærpelse af de krav der fremgår af EU-normen for disse apparater. Det fremgår nemlig af ATEX-direktivet 2014/34/EU, at PPE-udstyr, fx røgdykkerudstyr, specifikt er udelukket fra ATEX-direktivet. SCBA'er, dvs. røgdykkerapparatet, falder ind under PPE-forordningen (EU) 2016/425 og testes i henhold til den harmoniserede EU-standard EN 137:2006. SCBA'er skal også opfylde kravene i de normative referencer, der er anført i EN 137:2006-standarden. På listen er EN-standards for elektroniske produkter i eksplosive atmosfærer inkluderet. Hvis der er elektroniske dele på SCBA'en skal disse overholde klasse EEx ia IIC T4 i henhold til kravene i EN 137:2006. Der er ingen EX-krav til ikke-elektroniske komponenter i en SCBA i EN137:2006-standarden eller de normative referencer, der er anført i EN137:2006. Der kommer en ny ISO 80079-36, der erstatter EN13643-1 for ikke-elektroniske produkter til brug i eksplosive atmosfærer, som vil være en normativ reference i den kommende EN137 for en ny valgfri klasse af SCBA til brug i eksplosive atmosfærer. Det er endnu ikke muligt at godkende en SCBA i henhold til denne nye klasse, da EN137-standarden stadig er under udarbejdelse. Den nye EN137-standard forventes ikke at blive offentliggjort før slutningen af 2025. Herudover synes det ikke at være realistisk, at man vil sende

levende mennesker ind i 100 % eksplosive atmosfærer, dvs. ATEX zone 0. Kravet om Zone 0-godkendelse er derfor samlet set er usagligt.

ID nr. 12

Det er angivet som et mindstekrav, at røgdykkermasken skal kunne leveres med kommunikation, som passer til Forsvarets standard-radio. Der blev under udbuddet spurgt ind til, om der skulle leveres integreret kommunikation i masken med ledning til PTT/Radio og i så fald, hvilken radiomodel der blev anvendt. FMI hævder, at det er en misforståelse, at den tilbudte kommunikation skulle være kompatibel med Forsvarets standardradio, idet FMI selv tilpasser kommunikationsudstyr, så det kan bruges sammen med Forsvarets standardradioer. Imidlertid fremgår det af kravspecifikationen, at "Røgdykkerudstyret anvendes sammen med forsvarets standardradio", og at "Forsvaret og BRS udfører selv test og eftersyn og reparationer på røgdykkerudstyr på egne værksteder", men det fremgår ikke, at der vil foregå egentlige tilpasninger. Det var heller ikke det som FMI svarede på spørgsmål nr. 30, hvoraf fremgår: "Forsvarets radioer er klassificeret, hvorfor der ikke kan oplyses mærke og/eller model. Der anvendes PTT, og vil normalt kunne forbindes med standard Nexus stik AJ-107BRS." FMI's bemærkning om, at svaret er irrelevant, synes derfor at være en efterrationalisering. Det er korrekt, at det i mindstekravet alene er defineret, at udstyret skulle leveres med kommunikation, men det fremgår indledningsvist af kravspecifikationen, at udstyret skal anvendes med Forsvarets standardradio. Selvom kommunikation i princippet kan bestå af en øresnegl og en mikrofon, så er dette ikke tilstrækkelig oplysning til at sikre levering af et konditions-mæssigt tilbud, ligesom spørgsmålet om tilkoblingen er afgørende for enhedsprisen, som skal udfyldes i prisarket. Vigtigheden understreges i denne sammenhæng af, at der både anmodes om pris med og uden kommunikation. Mindstekravet er ikke entydigt, idet det ikke er klart, hvilken type kommunikation der skal tilbydes, og om det vil betragtes som et ukonditions-mæssigt tilbud, såfremt der opstår situationer, hvor radioerne ikke kan forbindes med standard Nexus stik AJ-107BRS. Hertil kommer, at der ikke er givet oplysninger om, hvorvidt Forsvarets standardradiomodel er ATEX-godkendt, hvilket imidlertid antages ikke at være tilfældet, idet røgdykkerudstyr er undtaget fra ATEX-direktivet. Hvis denne antagelse er korrekt, medfører det, at mindstekravet i ID nr. 5 om, at det tilbudte udstyr skal være ATEX-godkendt, vil være umuligt at efterleve, idet udstyret mister sin ATEX-godkendelse i samme øjeblik, som det anvendes med ikke ATEX-godkendt udstyr, som Forsvarets standardradio, hvorfor der også her er tale om et usagligt krav.

ID nr. 16

Det fremgår af mindstekravet ID nr. 16, at leverandøren skal kunne levere en kammerat/luftkobling eller eksternforsyning til montering på røgdykkerapparatet. Eftermontering foretages ifølge kravet af FMI, men det er ikke oplyst om kammerat/luftkobling skal være i form af ekstra luftudtag, t-stykke eller anden form for teknisk løsning. Hertil kommer endnu en gang, at efterfølgende montering af kammerat/luftkobling medfører, at kravet om, at det tilbudte udstyr skal være ATEX-godkendt, mister sin betydning, idet eftermontering af udstyr medfører, at udstyret mister sin godkendelse og derfor skal godkendes forfra. Hvis kammerat/luftkobling ikke skal leveres af leverandøren, men kan leveres direkte fra FMI's eget lager, bliver kravet om ATEX-godkendelse endnu mere illusorisk. Der er således tale om et mindstekrav, der er så uklart, at det er uegnet som mindstekrav, ligesom uklarheden har afgørende betydning for prissætningen afhængig af, hvilken løsning der vælges.

ID nr. 17

Det fremgår af mindstekravet ID nr. 17, at udstyret skal kunne leveres med EMU/EMD (Electronic Monitoring Unit/Electronic Monitoring Device) til røgdykkerapparatet. Der findes imidlertid mange forskellige former for EMU/EMD, og det er ikke oplyst, hvilke informationer denne enhed som minimum skal levere. Ligeledes fremgår det ikke, om det skal være kompatibelt med overvågningsenheden i ID nr. 19, som der evalueres på, og derfor er der af prismæssige hensyn ikke er incitament for at tilbyde EMU/EMD-moduler, som er kompatible med overvågningsenhederne. I forbindelse med spørgsmål til dette forhold oplyste FMI blot, at tilbudsgiver skal levere den EMU/EMD, som tilbudsgiver finder bedst egnet. Derfor er der tale om et mindstekrav, der er så uklart, at det er uegnet som mindstekrav. FMI har underskriftvekslingen anført, at en EMU/EMD findes i mange forskellige og mere eller mindre teknisk avancerede udgaver, og FMI har givet eksempler herpå. I denne beskrivelse mangler dog oplysning om, at der ligeledes kan være tale om en stand-alone enhed, som ikke overvåger luftforsyning eller telemetri, men som alene vurderer, om røgdykkeren står op eller ligger ned. Dette er væsensforskellig fra en integrerbar enhed, som også indeholder overvågning af værdierne fra røgdykkerapparatet. Det bestrides ikke, at LOTEK er i stand til at levere både simple og avancerede modeller, men dette er i sammenhængen irrelevant, idet forpligtelsen til at definere, hvilke mindstekrav der stilles til de enkelte versioner, påhviler FMI. Dette understreges

yderligere af, at enhederne skal prisanvises i tilbudslisten og ligeledes udgør en del af den samlede prisevaluering.

ID nr. 22

Det er angivet som mindstekrav, at leverandøren skal kunne levere flaskeposer til 6,8-litersflasker. Efter spørgsmål hertil, er der dog ikke opgivet dimensioner på poserne eller krav til materiale eller andet. Det forholder sig imidlertid sådan, at 6,8 liters-iltflasker ikke nødvendigvis har samme dimensioner, selvom de har samme indholdsmæssige volumen, og det er derfor afgørende, hvis mindstekravet skal være entydigt og klart, at ønskede dimensioner oplyses. På samme måde forekommer det usagligt og uklart, at der ikke er stillet krav til, at materialet som minimum skal være brandhæmmende. Ud over at kravet er uklart, kan det potentielt også blive konkurrenceforvridende, idet der ikke evalueres på poserne. At der kører et sideløbende udbud på trykluftflasker, som klager deltager i, fritager ikke FMI for at være præcis i sine krav i det i sagen omhandlede udbud. Man hverken kan eller må lægge til grund, at viden kan hentes af tilbudsgiverne på andre udbud. Derudover er det netop kendskabet til, at der er forskellige dimensioner og ønsket om at levere et ordentligt produkt, der fik LOTEK til at stille spørgsmål hertil. At levere flaskeposer, der ikke passer præcist til flaskens dimensioner, vil få flasken til at glide rundt i posen og være til gene for røgdykkeren. Det burde være problemfrit og uden det store ressourcetræk for FMI, at oplyse de efterspurgte dimensioner, og det er herudover altid FMI's pligt som ordregiver at sikre, at udbudsmaterialet, og de heri stillede krav, er entydigt og klart beskrevet.

FMI har gjort gældende, at FMI ikke har anvendt mindstekrav, som er usaglige eller uklart formulerede.

FMI har for så vidt angår de af LOTEK anførte mindstekrav anført:

ID nr. 4

MED er en forkortelse fra engelsk, hvor direktivet hedder directive on marine equipment and repealing Council Directive 96/98/EC. MED-direktivet gennemfører på EU-niveau kravene i the Convention for the Safety of Life at Sea (SOLAS-konventionen), som er vedtaget af the International Maritime Organization (IMO). De standarder, som skal efterleves for at udstyr er i overensstemmelse med indarbejdelsen af SOLAS-konventionen, jf. MED-

direktivet, følger af EU-forordning 2018/773. Den relevante standard i henhold til forordningen er ISO 23269-3:2011. Spørgsmål nr. 42 og nr. 49 viser, at det ikke var uklart, at ID nr. 4 indebærer, at røgdykkerapparatet skal kunne leve op til ISO 23269-3:2011 ved tilføjelse af en livline, og at Dräger, der havde stillet spørgsmålene, havde forstået dette. FMI bekræftede ved svarene blot denne forståelse. Derudover oplyste FMI, at FMI selv var ansvarlig for tilføjelsen af en livline, når røgdykkerapparatet skulle bruges under situationer omfattet af de nævnte regler, dvs. til skibsbrug.

ID nr. 5

Kravet er hverken uklart eller usagligt og indebærer ingen skærpelse af EU-normer. Kravet fastsætter alene saglige betingelser til udstyrets egnethed til brug i eksplosive atmosfærer. ATEX er en forkortelse for *atmosphère explosive*, og ATEX-direktivet, direktiv 2014/34/EU, angår harmonisering af medlemsstaternes love om materiel og sikringssystemer til anvendelse i en potentielt eksplosiv atmosfære. ATEX-direktivet undtager personlige værnemidler, jf. artikel 1, stk. 2, litra d. Personlige værnemidler behandles i stedet efter værnemiddelforordningen, som bl.a. omfatter røgdykkerudstyr, jf. forordning 2016/425. De væsentlige sundheds- og sikkerhedskrav til personlige værnemidler fastsættes i værnemiddelforordningens bilag II. Følgende er fastsat som krav 2.6, der angår personlige værnemidler til anvendelse i potentielt eksplosionsfarlige omgivelser:

”PV’er, der er beregnet til anvendelse i potentielt eksplosionsfarlige omgivelser, skal være konstrueret og fremstillet således, at der ikke kan opstå en elektrisk bue eller gnist som følge af elektricitet, elektrostatik eller et slag, som kan antænde en eksplosiv blanding.”

Der er imidlertid ikke i værnemiddelforordningen givet nogen definition af eksplosionsfarlige omgivelser. Disse er i Danmark defineret ved de forskrifter, som implementerer ATEX-direktivet. Derfor er der i ID nr. 5 indsat en konkret henvisning til, hvad eksplosionsfarlige omgivelser i forbindelse med dette udbud omfatter. Beskrivelsen af zoner og kategorier findes bl.a. i EN-13463-1 og i Arbejdstilsynets AT-vejledning C.0.9 om arbejde i forbindelse med eksplosiv atmosfære afsnit 3.2. I Danmark er zonerne fastsat i bekendtgørelse 590 af 26. juni 2003 om klassifikation af eksplosionsfarlige områder. Der er ingen i branchen, der er eller kan være i berettiget tvivl om, hvad disse kategorier og zoner henviser til. Der er ikke i ID nr. 5 fastsat noget krav om, at materiellet under kontrakten skal være CE-mærket eller på anden vis godkendt i henhold til ATEX-direktivet. Angående LOTEKs bemærkning om, at

det ikke er realistisk, at man vil sende mennesker ind i zone 0, gælder, at zone 0 er defineret som følger i bekendtgørelse nr. 590 af 26 juni 2003, bilag 1:

”Områder, hvor der uafbrudt eller i lange perioder eller ofte forekommer eksplosiv atmosfære bestående af en blanding af brændbare stoffer i form af gas, dampe eller tåger med luft.”

Indsættelse i zone 0 kan ikke udelukkes. Blandt andet kan der forekomme nødsituationer i særligt isolerede områder, som for eksempel på forsvarets flådefartøjer, hvor det kan blive nødvendigt at opholde sig i zone 0. Kravet er derfor essentielt for forsvarets røgdykkerudstyr. Det tilkommer FMI som ordregiver at fastsætte det sikkerhedsniveau, som skal gælde med henblik på varetagelsen af brugeres liv og legeme, jf. bl.a. klagensævnets kendelse af 28. november 2022, Grandt Defense ApS mod FMI.

ID nr. 12

Ingen potentielle tilbudsgivere kunne berettiget være i tvivl om, at den form for kommunikation, der skulle leveres, var evnen til at kommunikere i tale. En røgdykker kan ikke i fuld beskyttelsesdragt og brandsikre handske kommunikere skriftligt via enheder eller lignende. Det kan ikke forlanges, at dette skulle specificeres. Efter det, som LOTEK har anført, var LOTEK også klar over, at det var radiokommunikation, man omtalte, og idet det Nexus-stik, FMI nævnte i svaret på spørgsmål 46, netop også knytter an til radioer. LOTEK blev således informeret om, at kommunikation kunne være via tilslutning til Forsvarets standardradio, som normalt anvender Nexus-stik AJ-107BRS. Disse oplysninger var reelt overflødige, og der var ingen krav i den sammenhæng, fordi Forsvaret selv tilpasser kommunikationsudstyr til radioerne og andet udstyr, der potentielt skal snakkes sammen med. Årsagen er, at udstyret er klassificeret. Der findes derudover ikke et mindstekrav om godkendelse i henhold til ATEX-direktivet eller ATEX-godkendelse. Allerede derfor har LOTEKs synspunkt angående ATEX-godkendelse ikke betydning. FMI har radioer, som kan anvendes i eksplosive atmosfærer, men det er uden betydning for sagen. FMI har ikke, som hævdet af LOTEK, anført, at det er en misforståelse, at den tilbudte kommunikation skal være kompatibel med Forsvarets standardradio, idet FMI selv tilpasser kommunikationsudstyr, så det kan bruges sammen med Forsvarets standardradioer, ligesom FMI hverken i kravspecifikationen eller andre steder har anført, at kommunikationsudstyret skulle være kompatibelt med bestemte radioer. Det eneste, som mindstekravet vedrører, er at røgdykkermasken skulle kunne leveres med kommunikation. Det er rigtigt, at det fremgår af kravspecifikationen, at

”Røgdykkerudstyret anvendes sammen med forsvarets standardradio.” Dette var imidlertid anført under afsnittet om relationer til andet materiel, og der var ingen mindstekrav i så henseende i forhold til den kommunikation røgdykkermaskerne skulle kunne leveres med. Der var i stedet valgfrihed.

ID nr. 16

Hverken LOTEK eller andre potentielle tilbudsgivere stillede spørgsmål til dette mindstekrav, og det har derfor formodningen imod sig, at LOTEK eller andre fandt kravet uklart.

Mindstekravet indebærer alene, at leverandøren skulle kunne levere en kammerat/luftkobling eller eksternforsyning til montering på røgdykkerapparatet. FMI har ikke fastsat tekniske krav til denne kammerat/luftkobling derudover, idet man ønskede at stille leverandørerne så vidt muligt frit i forhold til, hvad de kunne tilbyde. Enhver af de af LOTEK anførte løsningsmuligheder ville have været konditionsmæssige. Et mindstekrav er ikke uklart, fordi det giver valgfrihed. Det er også i forhold til ID nr. 16 forkert, at røgdykkerapparatet skulle være ATEX-godkendt.

ID nr. 17

Den omstændighed, at de potentielle tilbudsgivere havde valgfrihed baseret på, hvad de måtte finde mest egnet, medfører ikke, at mindstekravet var uklart. En EMU/EMD er en elektronisk overvågningsenhed, der registrer aktivitet hos brugeren af røgdykkerapparatet og fortæller, hvor brugeren befinder sig. EMU/EMD’ere findes i mange forskellige mere eller mindre teknisk avancerede udgaver. Nogle er simple i den forstand, at de vedhæftes bæreskjold eller påklædningen og alene afgiver et audio-signal. Andre er avancerede derved, at de er indarbejdet i udstyret og ikke alene giver en alarm til brugeren, men også kan sende oplysninger til indsatslederen ikke kun om brugeren, men om flere brugere og også om deres udstyr og position. Afhængig af model og producent kan oplysninger fra en avanceret EMU/EMD overvåges af indsatslederen enten på en dedikeret enhed udviklet til dette (en hardwareløsning) og/eller som en applikation på en tablet (en softwareløsning). Forsvaret anvender i dag elektroniske overvågningsenheder, som er simple, men man ønskede at fremtidssikre anskaffelsen, med en mulighed for at anskaffe op til flere forskellige modeller leveret af samme leverandør som af røgdykkerudstyret i øvrigt. Dette indbefattede også et ønske om muligheden for at kunne anskaffe avancerede modeller, også selvom disse er dyre.

ID nr. 22

Leverandøren skal kunne levere flaskeposer til 6,8 liters trykflasker. Til dette krav blev der spurgt ind til øvrige krav til flaskeposerne, herunder dimensioner. FMI svarede på spørgsmål 46, at ”De efterspurgte flaskeposer skal kun bruges til røgdykkerens flasker, som er 6,8 liters flasker. FMI har ikke yderligere krav/foretrukne ønsker til flaskeposer”. LOTEK har ikke uddybet sit anbringende yderligere, og FMI er ikke bekendt med, at der skulle være betydningsbærende forskelle på de ydre dimensioner af forskellige producenteres 6,8 liters trykflasker. Det eneste krav var, at leverandøren skulle kunne levere flaskeposer til 6,8 liters trykflasker, hvilket både er entydigt og klart, og dét er i sig selv tilstrækkeligt til afgørelse af dette tvistepunkt. LOTEK kendte endvidere specifikationerne på de trykflasker, som FMI anvender, idet FMI afviklede et udbud af trykflasker, herunder 6,8 liters, parallelt med udbuddet af røgdykkerudstyr, som LOTEK dér afgav tilbud om. LOTEK har således været fuldt ud bekendt med, hvilke 6,8 liters trykflasker, som FMI benyttede.

Ad påstand 2

LOTEK har gjort gældende, at flere af de opstillede mindstekrav og evalueringskrav i kravspecifikationen har en direkte konkurrencebegrænsende og konkurrencefordrejende effekt, jf. udbudslovens § 2, stk. 2. FMI har i sin kravspecifikation oplyst, at det røgdykkerudstyr, der tilbydes, dels skal kunne fungere med FMI's standardradioer og dels med FMI's eksisterende hjelme, uagtet at dette i flere tilfælde medfører, at alene forsvarets eksisterende leverandør kan afgive konditionsmæssigt tilbud på den udbudte kontrakt.

ID nr. 20

Det er angivet som mindstekrav, at leverandøren skal kunne levere et termisk kamera. Det er imidlertid ikke producenterne af røgdykkerudstyret, der producerer termiske kameraer, og der er derfor tale om et helt andet marked. Det er alene FMI's eksisterende leverandør, der har mulighed for også at tilbyde termiske kameraer, hvorfor der er tale om et konkurrencebegrænsende krav.

ID nr. 21

Det er angivet som evalueringskrav, at det termiske kamera bør kunne monteres, så det kan anvendes håndfrit. Idet det samtidig er et generelt krav, at udstyret kan bruges med det oplyste eksisterende udstyr, og hjelme ikke er

en del af udbuddet, kan der kun være tale om hjelmmonterede kameraer, idet maskemonterede kameraer ikke kan bruges sammen med de eksisterende masker. Selvom FMI således i spørgsmål/svar har oplyst, at der ikke er krav om, at der er tale om en hjelmmonteret løsning, findes der ikke andre anvendelige løsninger. I dette tilfælde er der kun én, der kan levere det udbuddet; FMI's eksisterende leverandør Dräger. Selvom der er tale om et konkurrenceparameter, er dette i strid med udbudslovens § 2, stk. 2, idet et sådant konkurrenceparameter åbenlyst favoriserer FMI's eksisterende leverandør, da denne er den eneste, der kan levere det efterspurgte udstyr.

ID nr. 28

Der blev stillet spørgsmål til mindstekravet ID nr. 28, idet ikke alle de testbænke, som FMI var i besiddelse af, var oplistet i kravspecifikationen som udstyr, der kunne anvendes i forbindelse med f.eks. test. I henhold til FMI's svar på spørgsmål nr. 38, havde FMI altså valgt alene at tage de testbænke med og stille dem til rådighed, som passede til deres eksisterende udstyr, uagtet at FMI også var i besiddelse af den bæk, som LOTEK skulle bruge til test af sit udstyr. Herved blev FMI's eksisterende leverandør favoriseret i strid med udbudslovens § 2.

FMI har gjort gældende, at FMI ikke har anvendt mindstekrav, som favoriserer den eksisterende leverandør og udelukker andre fra at afgive tilbud.

ID nr. 20

Mindstekravet ID nr. 20 angår tilbudsgiverens evne til at levere termiske kameraer. Det følger ikke af mindstekravet, at tilbudsgiveren selv skal være producent af det termiske kamera, men kun, at tilbudsgiveren skal kunne levere dette. LOTEK har derfor samme mulighed som alle andre tilbudsgivere for enten at producere et termisk kamera eller indgå en aftale med producenten af termiske kameraer. Det fremgår i øvrigt af en udskrift fra LOTEKs hjemmeside, at LOTEK distribuerer termiske kameraer til brand- og redningssegmentet fra producenten Teledyne FLIR LLC. Kontrakten har en anslået varighed af 4 år, og hvor udstyret har en levetid på op til 20 år, jf. herved muligheden for at forlænge kontraktens reserve- og vedligeholdelsesdel med 4 x 4 år. Det giver derfor for forsvaret/Beredskabsstyrelsen mening, at leverandøren også kan levere termiske kameraer, og at man ikke for disse skal være afhængig af selvstændige udbud og kontrakter.

ID nr. 21

Evalueringskravet ID nr. 21 angår muligheden for håndfri betjening af det termiske kamera. Det er ikke noget generelt krav om, at de termiske kameraer skal kunne monteres på det eksisterende røgdykkerudstyr eller på de eksisterende hjelme, som ikke er en del af udbuddet af røgdykkerudstyr. FMI bekendt findes der muligheder for at montere termiske kameraer på brugerens tøj, ligesom der findes mulighed for trådløst kamera, hvor kamera og skærm er adskilt. FMI henviser derudover til bemærkningerne til ID nr. 20.

ID nr. 28

LOTEK har hverken i forbindelse spørgsmål eller i klagen oplyst, hvilken testbænk Forsvaret/Beredskabsstyrelsen er i besiddelse af, som kan anvendes til test af det udstyr LOTEK ville have budt ind med. LOTEK er distributør for Interspiro AB. Forsvaret/Beredskabsstyrelsen har, der hvor røgdykkerudstyr værkstedstestes, ikke en eksisterende beholdning af testbænke til Interspiro-røgdykkerudstyr. I Aalborg findes alene en Interspiro-testbænk, der anvendes til svømmedykkerudstyr. Hvis Forsvarets/Beredskabsstyrelsens eksisterende beholdning af testbænke til røgdykkerudstyr uanset fremgangsmåde kunne anvendes – og de dermed kunne anvendes efter den af LOTEK i spørgsmål 38 nævnte datatilpasning – kunne LOTEK frit angive dette i forbindelse med et tilbud. LOTEK kunne for så vidt også have skrevet, man var af den opfattelse, at Forsvaret/Beredskabsstyrelsen kunne have anvendt den testbænk, der ikke anvendes som en kapacitet til røgdykkerudstyr, men til svømmedykkerudstyr. Det er ikke en favorisering af den eksisterende leverandør, at FMI undlod at oplyste den testbænk, der anvendes til svømmedykkerudstyr. Testbænken til svømmedykkerudstyr var netop ikke en kapacitet, der var til rådighed for komplet test på værkstedniveau af røgdykkerudstyr.

Ad påstand 3

LOTEK har gjort gældende, at FMI har handlet i strid med principperne om ligebehandling, gennemsigtighed og proportionalitet i udbudslovens § 2 samt udbudslovens § 160 ved at beskrive en evalueringsmodel med en række uklare elementer, der har medført, at FMI ikke har fastlagt og beskrevet indholdet af alle dele af evalueringsmodellen, samt anvendt en evalueringsmodel, der ikke ligebehandler alle tilbudsgivere. Evalueringsmodellen kunne derfor ikke danne grundlag for en lovlig tildeling. Kravet til forudgående offentliggørelse af evalueringsmodellen skal sikre, at tilbudsgiverne ved præcis, hvad der lægges vægt på og dermed, at de får en mulighed for at vurdere,

om de vil byde, og så de kan optimere deres tilbud mest muligt. Samtidig er det et hensyn, at tilbudsgiverne skal kunne kontrollere, at ordregiverne har evalueret de indkomne tilbud på den oplyste måde.

Underkriteriet "Priser"

Prismodellen favoriserer i høj grad den eksisterende leverandør og er usaglig, idet det evalueringstekniske forbrug vedrørende testbænke afhænger af, hvad FMI allerede har i sin beholdning. Herefter vil tilbudsgivere, der ikke allerede er leverandør til FMI, få tillagt et op til 10 gange så højt evalueringsteknisk forbrug og dermed en 10 gange så høj evalueringsteknisk pris som den eksisterende leverandør, hvis udstyr kan testes på de testbænke, der er til stede hos FMI. FMI's argumentation angående omstillingsomkostninger savner hensyntagen til, at LOTEK allerede i tilbudsfasen gjorde FMI opmærksom på, at FMI var i besiddelse af en testbænk til test af LOTEKs udstyr, men at denne testbænk ikke fremgik af FMI's oversigt, idet testbænken befandt sig et andet sted i Forsvaret. Herudover gjorde LOTEK opmærksom på, at FMI's eksisterende testudstyr ville kunne datatilpasses til test af andre apparatfabrikater. FMI svarede på LOTEKs spørgsmål angående testbænke, at der i "Bilag 1 – Kravspecifikation" var oplistet det eksisterende udstyr, der kunne anvendes i forbindelse med den udbudte anskaffelse taget dets nuværende stand, opgaveløsning, formål samt placering i betragtning. Såfremt den favoriserede anvendelse af eksisterende testbænke alene var båret af hensynet til totalomkostningerne og ønsket om ikke at pege på bestemte producenter, ville FMI kunne have inddraget den udpegede ekstra testbænk og muligheden for omprogrammering af de eksisterende testbænke til test af andre producentmærker, således at den foretagne favorisering ville blive elimineret. Det samme gør sig gældende for varelinjen "Kursus pr. hold", som ligeledes tillægges et evalueringsteknisk forbrug på 1, hvis tilbudsgiver tilbyder et kursus, der kan erstatte det eksisterende kursus og et evalueringsteknisk forbrug på 3, hvis dette ikke er tilfældet. Ud over at denne fremgangsmåde er i strid med ligebehandlingsprincippet er det også en metode, som medfører, at de kvalitative elementer af tilbuddet både bliver evalueret under de kvalitative evalueringskriterier men også under underkriteriet "Priser", hvilket ikke er i overensstemmelse med udbudslovens § 160.

Underkriteriet "Funktionalitet/Kvalitet"

Det følger af den for underkriteriet angivne evalueringsmetode, at de seks evalueringskrav som fremgår af kravspecifikationen skal scores efter de krav, der er opstillet i "Bilag 2 – Leverandørens Priser". Dette stemmer dog ikke

med kravspecifikationen, hvoraf det fremgår, at de seks evalueringskrav vurderes på baggrund af enten ja/nej-besvarelser eller antal tilbudte varianter, som afhængig af besvarelsen i nogle tilfælde giver 0, 5 eller 10 point, og i de resterende tilfælde gives 0 eller 10 point, afhængig af, om der svares ”Ja” eller ”Nej” til kravet. Der er ikke tale om en kvalitativ evaluering, ligesom der heller ikke fremgår krav af ”Bilag 2 – Leverandørens Priser”, der kan tjene til understøttelse af en kvalitativ evaluering, men derimod blot en beregning af den kvalitative opfyldelse ud fra simple Ja/Nej-besvarelser eller oplysning om antallet af tilbudte varianter. Herudover er 30 % af de opstillede evalueringskriterier udformet så uklart, at det udgør usaglige evalueringskriterier.

I ID nr. 18 er det angivet som evalueringskrav, at leverandøren bør kunne levere EMU/EMD til røgdykkerapparatet i tre forskellige modeller. Det er dog ikke oplyst, hvad de 3 modeller skal kunne, herunder om de skal være kompatible med overvågningsenhederne som nævnt i ID nr. 19. Det er oplyst, at der gives 0 point, for én model, 5 point for to forskellige modeller og 10 point for tre forskellige modeller. Dermed er der tale om en ren matematisk model, der medfører, at FMI slet ikke forholder sig til, om der er tale om anvendelige modeller eller modeller af en vis kvalitet. Idet disse ikke testes, synes det derfor at være et usagligt evalueringskrav og dermed en evalueringsmetode, der konkret er uegnet til at identificere det økonomisk mest fordelagtige tilbud. I ID nr. 19 er det angivet som evalueringskrav, at leverandøren bør kunne levere en styrings-/overvågningsenhed (tablet eller lignende), som sætter indsatsleder i stand til at følge og monitorere et antal EMD/EMU under indsats. For at sikre, at et sådant system fungerer, er det en nødvendighed, at alt røgdykkerudstyr i tillæg hertil er forsynet med en transmissionsenhed. Ud over at dette er en dyr løsning, er transmissionsenheden ikke efterspurgt i forbindelse med udbudsmaterialet. Herudover er det ikke en løsning, der i dag findes noget sted i forsvaret, de danske beredskaber eller Beredskabsstyrelsen. Ydermere kræver et EMU/EMD-modul, hvis der er et telemetrimodul tilkoblet, at der både er et kommunikationsmodul samt en modtager, fx en PC, men dette kommunikationsmodul er heller ikke efterspurgt, hvorved EMU/EMD-modulet bliver ubrugeligt, da der så ikke kan sendes de efterspurgte telemetriske data til modtagerenheden.

Idet det ikke er oplyst noget sted i udbudsmaterialet hvad EMU/EMD-modulet skal kunne transmittere, og da der ikke vurderes på den tilbudte løsning som sådan, men derimod blot på om leverandøren har svaret ”Ja” eller ”Nej”

(hvor der gives 0 point, for svaret ”Nej” og 10 point for svaret ”Ja”), er der tale om et uklart og uegnet evalueringskrav. Dette medfører, at der er tale om et usagligt evalueringskrav, og dermed en evalueringsmetode, der konkret er uegnet til at identificere det økonomisk mest fordelagtige tilbud.

Underkriteriet ”Operativ funktionalitet”

Ifølge beskrivelsen af underkriteriet ”Operativ funktionalitet”, vil kriteriet blive evalueret på baggrund af brugertesten, og hvert tilbud tildes samlet karakter mellem 0 og 10 ud fra de observationer, der er gjort under testen.

I forhold til de vareprøver, der efterspørges til brugertesten, er der imidlertid forhold, som er uproportionale og uklare, hvorfor der er stor risiko for, at også brugertesten, hvis der havde været mere end én tilbudsgiver, kunne blive vilkårlig og baseret på forskellige forudsætninger for, hvad der var tilbudt mht. konfiguration m.v. Det oplyses i ”Bilag B – Brugertest”, hvilket udstyr, der skal leveres til brugertesten, men det er uklart, hvad præcist skal tilbydes og leveres til test, allerede fordi disse produkter ikke er entydigt defineret i udbudsmaterialet. Derudover fremgår det, at der skal leveres seks masker i tre str. med tre forskellige konfigurationer – svarende til 54 masker, hvilket er særdeles omkostningstungt for tilbudsgiverne. De fleste bruger samme størrelse, hvorfor det ville synes mere proportionelt at acceptere, at alt blev leveret i størrelse M. Endelig er det svært gennemskueligt, hvilken konfiguration udstyret skal afleveres i til test og også prissættes efter, idet der er meget stor forskel på, om der skal tages udgangspunkt i udstyr som indeholder alle mindstekrav, udstyr som angivet i vareprøvepakken eller et standardbassisset bestående af bæreskjold, maske og lungeautomat med tilvalgsmulighed for de forskellige optioner, som eksempelvis kommunikation, termisk kamera og EMU/EMD. Denne form for uklarhed er af helt grundlæggende karakter og i strid med gennemsigtighedsprincippet.

FMI har gjort gældende, at FMI ikke har anvendt en evalueringsmodel med uklare elementer, eller som på uretmæssig vis favoriserer den eksisterende leverandør.

Underkriteriet ”Priser”

FMI har på korrekt vis taget hensyn til omstillings-/skifteomkostninger i forhold til testbænke til test på værkstedsniveau og til kurser. For testbænke og kurser var der fastsat et prisberegningsgrundlag i udbudsmaterialet, der tog højde for, at der ville være skifteomkostninger i form af et større forbrug, hvis Forsvaret/Beredskabsstyrelsen ikke kunne anvende sine eksisterende

beholdninger af testbænke samt allerede gennemførte kurser. Det er ikke korrekt, at disse beregningsgrundlag var i strid med udbudslovens § 2, fordi de favoriserer den eksisterende leverandør. En ordregiver er efter fast retspraksis berettiget til at inddrage omstillings-/skiftomkostninger i evaluering, jf. for eksempel EU-Domstolens dom i sag T-345/03, *Evropaïki Dynamiki mod Kommissionen* af 12. marts 2008, præmis 72-76. Det var efter udbuddet klart, at det var den ret, FMI benyttede. FMI uddybede også dette under besvarelsen af spørgsmål 1. LOTEK har ikke i klageskriftet anført noget om, hvorfor FMI ikke i forbindelse med det konkrete udbud skulle have været berettiget til at inddrage den omstændighed, at det ville medføre et større forbrug for FMI, hvis den eksisterende beholdning af testbænke til værkstedsbrug samt allerede betalte og gennemførte kurser ikke kunne nyttiggøres.

For så vidt angår prismodellens betydning for den evalueringstekniske pris, er det kun den evalueringstekniske pris af testbænke og kurser under ID nr. 28 og ID nr. 31, der påvirkes. Det er ikke den samlede evalueringstekniske pris, hvor testbænke og kurser alt andet lige har en meget begrænset betydning. Forsvaret/Beredskabsstyrelsen har et forventet forbrug på tre testbænke til test på værkstedsniveau og ti testbænke til test på brugerniveau, hvis den eksisterende beholdning ikke kan anvendes. Årsagen til, at FMI havde et forventet forbrug på én testbænk til test på hvert niveau selvom FMI kunne anvende sin eksisterende beholdning er, at FMI forventer at måtte udskifte skønsmæssigt én bænk på hvert niveau i kontraktens løbetid. Havde LOTEK budt ind med Interspiro-udstyr, skulle Forsvaret/Beredskabsstyrelsen således stadig have købt forventet tre nye testbænke til komplet test på værkstedsniveau og ti nye testbænke til test på brugerniveau. Det er uklart, hvad LOTEK mener, når de angiver, at det er ”en metode, som medfører at de kvalitative elementer af tilbuddet både bliver evalueret under de kvalitative evalueringskriterier men også under Pris”. Det var ikke et kvalitativt element ved tilbuddet, om tilbudsgiveren ville tilbyde udstyr, som krævede testbænke til test på værkstedsniveau (ID nr. 28) og kurser forud for anvendelsen (ID nr. 31), som svarede til Forsvarets/Beredskabsstyrelsens eksisterende udstyr. ID nr. 28 og nr. 31 var ikke evalueringskrav.

Underkriteriet ”Funktionalitet/Kvalitet

Evalueringskriteriet funktionalitet/kvalitet var fastsat som et toleddet resultat af en karakter baseret på opfyldelsen af hvert enkelt evalueringskrav og derefter et gennemsnit af karaktererne. Det var en fejl, at der i ”Bilag A – Tildelingskriteriet og evalueringsmetoden” blev henvist til, at evalueringskravene

fremgik af ”Bilag 2 – Leverandørens priser”, da de fremgik af ”Bilag 1 – Kravspecifikation”. En sådan simpel referencefejl er ikke ensbetydende med, at meningsindholdet i en ellers klar kravtekst forsvinder, eller at den klare kravtekst fratages sin betydning efter ordlyden. Der var heller ingen tilbudsgivere, som stillede spørgsmål hertil. Det var således tale om en uvæsentlig henvisningsfejl, som ikke har haft betydning for LOTEK eller for andre. Fem af de seks evalueringskrav beror på, om tilbudsgiveren kunne tilbyde bestemte funktioner (ja/nej), mens det sidste angik, om tilbudsgiveren kunne tilbyde op til tre forskellige modeller EMU/EMD. Der er tale om vurdering af udstyrets kvalitet og funktionalitet i alle evalueringskrav. En kvalitativ vurdering stiller ikke krav om, at der skal foretages en brugertest eller krav om, at den skal baseres på noget mere komplekst, end om udstyret har en given funktionalitet – for eksempel om det kan betjenes håndfrit – hvilket er ja/nej-spørgsmål. Evalueringskravene ID nr. 18 og nr. 19 var ikke udformet så uklart, at de var usaglige som evalueringskrav, jf. det under påstand 1 anførte. Evalueringskravet ID nr. 18 angik evnen til at levere forskellige modeller af EMU/EMD’er og hang sammen med mindstekrav ID nr. 17. Efter ID nr. 17, og FMI’s besvarelse af spørgsmål 31, skulle tilbudsgiveren byde ind med den eller de EMU/EMD’er, som tilbudsgiveren fandt mest egnet til røgdykkerudstyret. Det ville for Forsvaret/Beredskabsstyrelsen have værdi, hvis der ville være mulighed for at anskaffe flere forskellige modeller, herunder for at fremtidssikre anskaffelsen af røgdykkerudstyr i forbindelse med en fremtidig beslutning om at anvende avancerede EMU/EMD-systemer. Evalueringskrav ID nr. 19 hang også sammen med ID nr. 17 og 18, idet det angik muligheden for at levere en styrings-/overvågningsenhed til et avanceret EMU/EMD-system, men uden at det var et krav, og uden at FMI for tilbudsgiverne ville diktere, om der skulle være tale om en hardware- eller en softwareløsning. Der var dermed også her tale om et sagligt og proportionalt krav.

Underkriteriet ”Operationel funktionalitet”

Kravspecifikationen var ikke uklar, men der var en høj grad af mulighed for, at de potentielle tilbudsgivere kunne byde ind med netop de løsninger, som levede op til mindstekravene uden mange tekniske ”spændetrøjer”, der kunne komme til at pege på en bestemt producent/distributør. En brugertest udført kun med ansigtsmasker i størrelse M ville ikke blive autentisk og dermed heller ikke retvisende eller proportional. Der er tale om materiel til brugerens direkte personlige beskyttelse under ekstreme omstændigheder, hvorfor det er særdeles relevant, at personer, der bruger forskellige størrelser, medvirker

ved brugertest. FMI adresserede også dette i forbindelse med spørgsmål 41, der også adresserede, hvad der skulle indsendes til brugertest, hvilket imidlertid også allerede var klart angivet i ”Bilag B – Brugertest”. Dermed var det klart, at brugertesten ikke skulle omfatte øvrigt udstyr som oplistet i kravspecifikationen, pkt. 5 og i sagens natur heller ikke kurser som oplistet i kravspecifikationen, pkt. 7. Det fremgår da også af spørgsmål nr. 41, at LOTEK ikke var i tvivl, idet LOTEK selv anførte ”Hvad er årsag til at men har valgt at inkludere kommunikation og ikke de øvrige mindstekrav”.

Ad påstand 4

LOTEK har gjort gældende, at klagenævnet skal annullere FMI’s beslutning af 3. december 2024 om at tildele kontrakten til Dräger af de grunde, der er anført ovenfor i angående påstand 1-3.

FMI har gjort gældende, at der ikke er grundlag for at annullere tildelingen. FMI har redegjort for, at kravspecifikationen samt evalueringsmodellen med underkriterier ikke var uklar eller usaglig eller på uretmæssig vis favoriserede den eksisterende leverandør. Derfor skal påstand 4 heller ikke tages til følge.

Ad påstand 5

LOTEK har gjort gældende, at kontrakten mellem FMI og Dräger skal erklæres for uden virkning, idet FMI har tildelt kontrakten til Dräger samme dag som kontrakten er indgået, hvilket betyder, at kontrakten er indgået, inden standstill-perioden formelt er gået i gang. Indgåelse af kontrakt i standstill-perioden er en af de situationer, der efter lov om Klagenævnet for Udbud skal medføre, at kontrakten erklæres for uden virkning. Det bestrides, at der kun er én berørt tilbudsgiver. Årsagen til, at der alene var én tilbudsgiver, der afgav tilbud skyldtes, at FMI havde udarbejdet sit udbudsmateriale på en måde, hvor alene FMI’s eksisterende leverandør var i stand til at afgive tilbud på den udbudte kontrakt. Dette havde LOTEK gennem en længere korrespondance forud for udløbet af tilbudsfristen gjort FMI opmærksom på.

FMI har gjort gældende, at FMI måtte indgå kontrakten uden nogen standstill-periode. Det var tale om et offentligt udbud, hvor Dräger, som blev tildelt kontrakten, var den eneste, der afgav tilbud, og der var derfor ikke andre berørte tilbudsgivere. FMI kunne dermed i henhold til § 3, stk. 3, nr. 4,

indgå kontrakten med Dräger uden nogen standstill-periode. Der er to kumulative betingelser, der skal være opfyldt for at tage LOTEKs påstand til følge. For det første skal klagenævnslovens § 3, stk. 1, om en standstill-periode, finde anvendelse. For det andet skal FMI i henhold til klagenævnslovens § 17, stk. 1, nr. 2, have overtrådt udbudsloven eller EU-udbudsreglerne på en måde, der har påvirket LOTEKs mulighed for at få tildelt kontrakten. Det følger af klagenævnslovens § 3, stk. 3, at bestemmelsen ikke finder anvendelse, hvis der ikke er andre berørte ansøgere eller tilbudsgivere end den tilbudsgiver, som kontrakten bliver tildelt. I denne sag var der kun én tilbudsgiver og ikke andre ansøgere eller tilbudsgivere, der blev berørt af kontrakt-tildelingen. Det af LOTEK anførte giver ikke grundlag for at fortolke § 3, stk. 3, på nogen anden måde end efter dens ordlyd. Selv hvis klagenævnet måtte nå frem til, at § 3, stk. 1, finder anvendelse, er det fortsat en betingelse, at FMI har overtrådt udbudsloven eller EU-udbudsreglerne på en måde, der har påvirket LOTEKs mulighed for at få tildelt kontrakten, hvilket ikke er tilfældet.

Klagenævnet udtaler

Ad påstand 1

Påstanden angår spørgsmålet om, hvorvidt FMI har handlet i strid med principperne om ligebehandling og gennemsigtighed i udbudslovens § 2 ved at anvende mindstekrav, som er usaglige og uklart formulerede.

Det følger af gennemsigtighedsprincippet i udbudslovens § 2, at mindstekrav skal være udformet på en sådan måde, at det entydigt og objektivt kan fastslås, om kravet er overholdt eller ej, og det skal være muligt for en velinformeret og normalt påpasselig tilbudsgiver at forstå, hvordan kravet opfyldes.

Af forarbejderne til udbudslovens § 2, jf. de specielle bemærkninger til § 2 i lovforslag nr. 19 af 7. oktober 2015, følger det endvidere bl.a.:

”Ordregiveren er forpligtet til at tilrettelæge og gennemføre udbudsprocessen på en proportional måde. Det betyder, at ordregiveren i sit udbudsmateriale og ved tilrettelæggelsen, samt gennemførelsen af udbudsprocessen, kun skal stille krav til ansøgere og tilbudsgivere, som står i et rimeligt forhold til det konkrete indkøb og ikke går videre, end hvad der er nødvendigt for at imødekomme ordregiverens konkrete saglige behov.

Dette gælder samtlige krav, som ordregiver stiller til interesserede økonomiske aktører, herunder tidsfrister for aflevering af tilbud eller ansøgning, krav til indkøbet, krav til deltagernes egnethed, krav til kontraktens udførelse m.v.”

Efter fast klagenævnspraksis er det ordregivers valg, hvordan kontraktgenstanden skal defineres. En ordregiver fastsætter således inden for de rammer, der følger af udbudsreglerne, bl.a. hvorledes de udbudte ydelser skal beskrives, og hvilke krav der skal stilles til ydelserne. Det er endvidere ordregiveren, som skal bevise, at de stillede krav er sagligt begrundede og proportionale i forhold til kontraktens værdi og mål.

For så vidt angår de mindstekrav, som LOTEK har gjort gældende er usaglige og/eller uklart formulerede, bemærkes herefter følgende:

ID nr. 4

Klagenævnet forstår LOTEKs anbringende således, at LOTEK gør gældende, at mindstekravet i ID nr. 4 ikke kan opfyldes, fordi der består en modsætning i, at det af FMI's svar på spørgsmål nr. 42 og 49 fremgår, at røgdykkerapparatet skal leveres uden livline, samtidig med, at det følger af mindstekravet, at røgdykkerapparat skal være godkendt efter en standard, der kræver tilførsel af en livline.

Under kravbeskrivelsens pkt. 1.1 fremgår det, at et røgdykkerapparat består af et bæreskjold, en lungeautomat, en røgdykkermaske og en røgdykkerflaske. Det følger af mindstekravet ID nr. 4, at røgdykkerapparat skal være godkendt i henhold til SOLAS i IMO-konvention, jf. paragraf 2.1.2.2 i kapitel 3 i "Fire Safety Systems Code" den 1. juli 2019 eller tilsvarende.

Under udbudsprocessen stillede Dräger følgende spørgsmål (nr. 49):

”ID4. I henhold til svar ID 42, så skal apparater være godkendt iht MED direktivet. Det betyder at apparater der skal bruges med MED godkendelse skal tilføjes en livline. Dette vil være en tilføjelse til apparatet og en tillægspris. Skal alle apparater leveres med livline? ...”

Hertil svarede FMI:

”Et røgdykkerapparat består jf. bilag 1 - kravspecifikation afsnit 1.1 systembeskrivelse af bæreskjold, lungeautomat og røgdykkermaske. Det er røgdykkerapparat som beskrevet, der skal prissættes i bilag 2 - leverandørens priser. Tilbudsgiver skal opfylde, at røgdykkerapparatet kan MED

godkendes, såfremt der er en livline tilkoblet. Det er Forsvarets ansvar, at tilføje livline når det skal opfylde MED. ...”

Klagenævnet finder, at FMI ved sin besvarelse af spørgsmål nr. 49 præcisere mindstekravet således, at det er tydeligt for enhver velinformeret og normalt påpasselig tilbudsgiver at forstå, hvordan kravet opfyldes. Klagenævnet finder endvidere ikke grundlag for at antage, at mindstekravet efter denne præcisering ikke kan opfyldes.

ID nr. 5

LOTEK har gjort gældende, at mindstekravet ID nr. 5 er usagligt, fordi det indebærer en skærpelse af de krav, der fremgår af EU-normen for apparaterne, og fordi det ikke er realistisk, at man vil sende levende mennesker ind i zone 0.

FMI har hertil angivet, at der ikke i ID nr. 5 er fastsat et krav om, at materiellet under kontrakten skal være godkendt i henhold til ATEX-direktivet, og at indsættelse i zone 0 ikke kan udelukkes. Kravet er derfor ifølge FMI essentielt for forsvarets røgdykkerudstyr.

Det følger af direktiv 2014/34/EU om harmonisering af medlemsstaternes love om materiel og sikringssystemer til anvendelse i en potentielt eksplosiv atmosfære artikel 1, stk. 2, litra d, at direktivet ikke omfatter ”personlige værnemidler som omhandlet i Rådets direktiv 89/686/EØF af 21. december 1989 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger om personlige værnemidler”. Det er ubestridt, at direktivet ikke omfatter de i udbuddet omhandlede værnemidler.

Det i bestemmelsen nævnte direktiv 89/686/EØF er ophævet ved forordningen 2016/425 af 9. marts 2016 om personlige værnemidler og om ophævelse af Rådets direktiv 89/686/EØF.

Om brug i potentielt eksplosionsfarlige omgivelser fremgår det af forordningen 2016/425, bilag II om væsentlige sundheds- og sikkerhedskrav, pkt. 2.6, at:

”PV’er, der er beregnet til anvendelse i potentielt eksplosionsfarlige omgivelser, skal være konstrueret og fremstillet således, at der ikke kan opstå en elektrisk bue eller gnist som følge af elektricitet, elektrostatik eller et slag, som kan antænde en eksplosiv blanding.”

Som mindstekravet ID nr. 5 er formuleret, finder klagenævnet ikke, at der ligger et krav om godkendelse efter direktiv 2014/34/EU, men i stedet at røgdykkerapparatet og alt øvrigt udstyr, som tilbydes under aftalen, skal være godkendt til brug i de nævnte zoner, og at disse zoner er beskrevet i bl.a. EN 13463-1.

Klagenævnet finder, at LOTEK ikke har sandsynliggjort, at FMI ved fastsættelse af mindstekravet ID nr. 5 har overskredet sit skøn i forhold til, hvilke krav der kan stilles til røgdykkerapparatet eller øvrigt udstyr.

ID nr. 12

Det fremgår af mindstekravet ID nr. 12, at røgdykkermasken skal kunne leveres med kommunikation. Af kravspecifikationen fremgår under afsnittet "Systembeskrivelse", at "Forsvaret og BRS udfører selv test og eftersyn og reparationer på røgdykkerudstyr på egne værksteder". Under afsnittet "Relationer til andet materiel" fremgår det endvidere, at "Røgdykkerudstyret anvendes sammen med forsvarets standardradio".

Det fremgår af udbudsmaterialets dokument "Bilag B – Brugertest", at vareprøven til brug for brugertesten blandt andet skal bestå af en version af røgdykkermasken med kommunikation.

LOTEK stillede følgende spørgsmål (nr. 30):

"Der er tale om et mindstekrav der er i strid med udbudslovens § 2 og som efterlader en række spørgsmål, som behøver afklaring:
Hvilken radiomodel er her tale om? Oplys gerne mærke og model
Bruges der altid en PPT-enhed i forbindelse med radioerne?
Skal kommunikationsenheden levers med radiospecifikt kabel eller standard Nexus stik?"

Hertil svarede FMI:

"ID 12 i bilag 1. kravspecifikation lyder:
'Røgdykkermasken skal kunne leveres med kommunikation'
Forsvarets radioer er klassificeret, hvorfor der ikke kan oplyses mærke og/eller model.
Der anvendes PPT, og vil normalt kunne forbindes med standard Nexus stik AJ-107BRS."

I spørgsmål nr. 45 og 46 spurgte Dräger, om masken skulle leveres med kommunikation, og om det var integreret i masken med ledning til PTT/Radio og i så fald, hvilken radiomodel der anvendes. Også hertil svarede FMI: "Forsvarets radioer er klassificeret, hvorfor der ikke kan oplyses mærke og/eller model. Der anvendes PPT, og vil normalt kunne forbindes med standard Nexus stik AJ-107BRS".

Klagenævnet finder, at FMI hverken i kravspecifikationen eller andre steder har anført, at kommunikationsudstyret skulle være kompatibelt med bestemte radioer. Mindstekravet angiver således alene, at røgdykkermasken skal kunne leveres med kommunikation. Den omstændighed, at det af afsnittet "Relationer til andet materiel" fremgår, at røgdykkerudstyret anvendes sammen med Forsvarets standardradio, og FMI i svarene giver en anvisning til, hvordan forbindelse med Forsvarets radioer normalt vil kunne ske, findes ikke at medføre, mindstekravet er uklart. Mindstekravet er derfor tilstrækkeligt klart og ikke uegnet som mindstekrav, idet det entydigt og objektivt kan fastslås, om kravet er overholdt eller ej.

ID nr. 16

LOTEK har gjort gældende, at mindstekravet ID nr. 16 er så uklart, at det er uegnet som mindstekrav, idet formen på den krævede kammerat/luftkobling ikke er angivet.

Det fremgår af mindstekravet ID nr. 16, at leverandøren skal kunne levere en kammerat/luftkobling eller eksternforsyning til montering på røgdykkerapparatet, og at eftermontering foretages af FMI.

FMI har angivet, at FMI ingen tekniske krav havde til denne kammerat/luftkobling ud over det i ID nr. 16 anførte, fordi man ønskede at stille leverandørerne så vidt muligt frit i forhold til, hvad de kunne tilbyde som den bedste løsning, fremfor at pege på noget bestemt.

Klagenævnet finder, at mindstekravet er tilstrækkeligt klart og ikke uegnet som mindstekrav, idet det entydigt og objektivt kan fastslås, om kravet er overholdt eller ej. Den omstændighed at tilbudsgivers valg af kammerat/luftkobling eller eksternforsyning ville have betydning for tilbudsgivers prissætning, kan ikke føre til et andet resultat.

Ad ID nr. 17

Det følger af mindstekravet ID nr. 17, at leverandøren skal kunne levere EMU/EMD (Electronic Monitoring Unit/Electronic Monitoring Device) til røgdykkerapparatet.

LOTEK har gjort gældende, at mindstekravet er så uklart, at det er uegnet som mindstekrav, idet der findes mange forskellige former for EMU/EMD, og det er ikke oplyst, hvilke informationer denne enhed som minimum skal levere. Ligeledes fremgår det ikke, om det skal være kompatibelt med overvågningsenheden i ID nr. 19, som der evalueres på, og derfor er der af pris-mæssige hensyn ikke et incitament til at tilbyde EMU/EMD-moduler, som er kompatible med overvågningsenhederne.

LOTEK spurgte i spørgsmål nr. 31 til, hvilke funktioner/informationer enheden som minimum skulle levere. Hertil svarede FMI, at tilbudsgiver skulle byde ind med den eller de EMU/EMD, jf. ID 18, som de fandt egnet tilhørende udstyret.

Klagenævnet finder, at mindstekravet er tilstrækkeligt klart og ikke uegnet som mindstekrav, idet det entydigt og objektivt kan fastslås, om kravet er overholdt eller ej. Den omstændighed, at tilbudsgivers valg af EMU/EMD ville have betydning for tilbudsgivers prissætning, og at der endvidere var fastsat de i ID nr. 18 og 19 nævnte evalueringskrav, kan ikke føre til et andet resultat.

Ad ID nr. 22

Det følger af mindstekravet ID nr. 22, at leverandøren skal kunne levere flaskeposer til 6,8 liters flasker.

LOTEK spurgte i spørgsmål nr. 47 til dimensionerne på flaskeposen, hvilket materiale og farve flaskeposen ønskedes i, og om der var krav til reflekser og bærestrop. FMI svarede hertil, at ”De efterspurgte flaskeposer skal kun bruges til røgdykkerens flasker, som er 6,8 liters flasker. FMI har ikke yderligere krav/foretrukne ønsker til flaskeposer.”

LOTEK har anført, at 6,8 liters flasker ikke nødvendigvis har samme dimensioner, og at materialet som minimum skal være brandhæmmende. FMI har angivet ikke at være bekendt med betydningsbærende forskelle på de ydre dimensioner af forskellige producenters 6,8 liters flasker.

Som mindstekravet ID nr. 5 er formuleret, omfatter det alt udstyr, der tilbydes under aftalen, og der vil således heri ligge krav til, at flaskeposerne skal være konstrueret, så de kan anvendes i eksplosiv atmosfære.

Klagenævnet finder, at mindstekravet på den baggrund er tilstrækkeligt klart og ikke uegnet som mindstekrav, idet det entydigt og objektivt kan fastslås, om kravet er overholdt eller ej.

Samlet vurdering

Klagenævnet finder, at de af LOTEK anførte mindstekrav ikke er usaglige eller uklart formulerede.

Påstand 1 tages derfor ikke til følge.

Ad påstand 2

Påstanden angår spørgsmålet om, hvorvidt FMI har handlet i strid med ligebehandlingsprincippet i udbudslovens § 2 og forbuddet mod kunstig begrænsning af konkurrencen ved at anvende mindstekrav, der åbenlyst favoriserer FMI's eksisterende leverandør og udelukker andre tilbudsgivere fra at afgive tilbud.

Det følger af udbudslovens § 2, stk. 2, at et offentligt udbud ikke må udformes med det formål at udelukke det fra udbudslovens anvendelsesområde eller kunstigt begrænse konkurrencen. Konkurrencen betragtes efter bestemmelsen som kunstigt begrænset, hvis udbuddet er udformet med den hensigt uretmæssigt at favorisere en enkelt eller visse økonomiske aktører eller stille den eller dem mindre gunstigt.

Af forarbejderne til bestemmelsen, jf. de specielle bemærkninger til § 2 i lovforslag nr. 19 af 7. oktober 2015, følger det bl.a.:

”Ligebehandlingsprincippet pålægger ikke alene ordregiveren forpligtelser over for ansøgere og tilbudsgivere, der deltager i udbudsprocessen, men tillige over for økonomiske aktører, der har valgt ikke at deltage i den konkrete udbudsproces, men som potentielt ville have deltaget, eksempelvis hvis udbudsmaterialet havde en anden udformning eller udbudsprocessen var struktureret anderledes.

Ligebehandlingsprincippet stiller ikke krav om, at ethvert vilkår i udbudsmaterialet skal være konkurrenceneutralt for alle aktører på markedet. En ordregiver har således ikke pligt til at sænke sine krav til en ydelse, blot fordi en eller nogle få leverandører vil kunne levere det ønskede, hvis kravene i øvrigt er saglige.

Den eksisterende leverandør vil eksempelvis ofte have en betydelig - men lovlig - konkurrencefordel. Ligebehandlingsprincippet medfører i en sådan situation kun pligt for ordregiveren til at udligne en sådan konkurrencefordel i det omfang, det i teknisk henseende er enkelt at foretage en sådan udligning, hvor udligningen er økonomisk rimelig, og hvis den ikke indebærer en tilsidesættelse af den eksisterende kontrahents eller den nævnte underleverandørs rettigheder.”

Ad ID nr. 20

LOTEK har gjort gældende, at det ikke er producenterne af røgdykkerudstyret, der producerer termiske kameraer, og at det alene er FMI's eksisterende leverandør, der har mulighed for også at tilbyde termiske kameraer, hvorfor der er tale om et konkurrencebegrænsende krav.

FMI har hertil særligt anført, at LOTEK har samme mulighed som alle andre tilbudsgivere for enten at producere et termisk kamera eller indgå en aftale med producenter af termiske kameraer, som LOTEK ville kunne distribuere. FMI har endvidere henvist til, at det fremgår af LOTEKs hjemmeside, at LOTEK distribuerer termiske kameraer til brand- og redningssegmentet fra producenten Teledyne FLIR LLC.

LOTEK spurgte i spørgsmål nr. 34, hvilken relevans det termiske kamera havde for udbuddet, hvortil FMI svarede: ”FMI har et behov for et termisk kamera som en del af røgdykkerens udstyr, hvorfor det vurderes relevant for dette udbud.”

Klagenævnet finder på den baggrund ikke grundlag for at antage, at mindstekravet favoriserer den hidtidige leverandør.

Ad ID nr. 21

LOTEK har gjort gældende, at det kun er FMI's eksisterende leverandør, der kan levere det efterspurgte udstyr, idet der kun kan være tale om hjelmmonterede kameraer, og idet det er et generelt krav, at udstyret kan bruges med det oplyste eksisterende udstyr, og hjelme ikke er en del af udbuddet.

Hertil har FMI angivet, at der ikke er noget generelt krav om, at de termiske kameraer skal kunne monteres på det eksisterende røgdykkerudstyr eller på de eksisterende hjelme, og at der FMI bekendt findes andre muligheder end hjelmmonterede kameraer.

LOTEK spurgte ind til mindstekravet i spørgsmål nr. 35:

”Jeg formoder at man her taler om et hjelmmonteret kamera, som kan visualisere et termisk billede inden i en maske, er det korrekt?

I så fald må dette betragtes som hjelmtilbehør og har derfor ikke have relevans for dette udbud.

Hvis der er tale om en kameraløsning monteret direkte på røgdykkermasken, så er denne løsning heller ikke relevant da den ikke kan bruges sammen med Forsvarets eksisterende hjelmopløsning.”

Hertil svarede FMI:

”FMI ønsker et termisk kamera, der kan anvendes håndfrit, hvorledes dette kan opfyldes afhænger af tilbudsgiver. Der er ikke krav om, at det skal være hjelmmonteret.”

Klagenævnet finder på den baggrund ikke grundlag for at antage, at evalueringskravet favoriserer den hidtidige leverandør.

Ad ID nr. 28

Det følger af mindstekravet ID nr. 28, at ”Leverandøren skal kunne levere Testbænk med tilhørende udstyr til komplet test på værkstedsniveau iht. servicemanual.” I kravspecifikationen er det herom anført:

”Det skal klart fremgå af tilbuddet, hvis testbænk i forsvarets/BRS eksisterende beholdning (se tabel under pkt. 1.1) kan anvendes til denne test på den tilbudte røgdykkerapparat. Se Bilag A – Tildelingskriteriet og evalueringsmetoden for nærmere herom.”

FMI's bemærkninger til mindstekravet henviser til ”Bilag A – Tildelingskriteriet og evalueringsmetoden”, hvor det blandt andet fremgår:

”2. ...

a. For de to testbænke afhænger det evalueringstekniske forbrug af, om tilbudsgiver har tilkendegivet i besvarelsen af krav ID Nr. 27 hhv. ID Nr.

28 i Bilag 1, at der i forsvaret/BRS eksisterende beholdning findes test-bænk(e), som kan anvendes til det angivne formål. Hvis dette er tilfældet, er det evalueringstekniske forbrug 1, ellers er det 3 hhv. 10.”

Klagenævnet finder, at FMI's bemærkning til mindstekravet og det i Bilag A anførte angående beregningen af det evalueringstekniske forbrug vedrører evalueringsmodellen, og at det ikke vedrører indholdet af mindstekravet.

Klagenævnet finder på denne baggrund, at mindstekravet ikke favoriserer FMI's eksisterende leverandør.

Samlet vurdering

Klagenævnet finder, at de af LOTEK anførte mindstekrav ikke favoriserer FMI's eksisterende leverandør.

Påstand 2 tages ikke til følge.

Ad påstand 3

LOTEK har gjort gældende, at evalueringsmodellen indeholder en række uklare elementer, der har medført, at FMI ikke har fastlagt og beskrevet indholdet af alle dele af evalueringsmodellen, og at FMI har anvendt en evalueringsmodel, der ikke ligebehandler alle tilbudsgivere.

Det følger af udbudslovens § 160, stk. 1, at ordregiver i udbudsmaterialet skal fastlægge og beskrive indholdet af alle dele af evalueringsmodellen, og af stk. 2, at en evalueringsmetode, der er beskrevet i udbudsmaterialet i overensstemmelse med stk. 1, ikke kan tilsidesættes af klage- og retsinstanser, hvis den er gennemsigtig og overholder ligebehandlingsprincippet.

Af forarbejderne til bestemmelsen i lovforslag nr. 125 af 12. december 2018, de specielle bemærkninger til § 1, nr. 3, følger bl.a.:

”Formålet med den foreslåede bestemmelse er at styrke den forudgående gennemsigtighed, herunder tilbudsgiveres mulighed for at optimere tilbud. Samtidig understøttes hensynet til ligebehandling af tilbudsgiverne. Med den foreslåede bestemmelse har ordregivere fortsat et vidt skøn i forhold til at fastlægge evalueringsmodellen, men indholdet af alle dele af evalueringsmodellen skal beskrives i udbudsmaterialet.

...

Det er alene selve evalueringsmodellens afhængighed af de indkomne tilbud, der ikke må bero på ordregivers valg eller vurdering. Derimod kan tilbudsgivernes opfyldelse af eksempelvis de kvalitetsmæssige kriterier, der indgår i evalueringsmodellen, bero på ordregivers vurdering og skøn.”

Underkriteriet ”Priser”

LOTEK har gjort gældende, at prismodellen favoriserer den eksisterende leverandør, fordi størrelsen af det evalueringstekniske forbrug vedrørende testbænke og varelinjen ”Kursus pr. hold” afhænger af, om forsvarets eksisterende beholdninger af testbænke og kurser kan anvendes.

FMI har hertil angivet, at FMI retmæssigt har taget hensyn til skifteomkostninger i forhold til testbænke og til kurser, idet der ville være et større forbrug, hvis Forsvaret/Beredskabsstyrelsen ikke kunne anvende sine eksisterende beholdninger af testbænke og allerede gennemførte kurser.

I dokumentet ”Bilag A – Tildelingskriteriet og evalueringsmetoden” fremgår bl.a. følgende

”2. ...

a. For de to testbænke afhænger det evalueringstekniske forbrug af, om tilbudsgiver har tilkendegivet i besvarelsen af krav ID Nr. 27 hhv. ID Nr. 28 i Bilag 1, at der i forsvaret/BRS eksisterende beholdning findes testbænk(e), som kan anvendes til det angivne formål. Hvis dette er tilfældet, er det evalueringstekniske forbrug 1, ellers er det 3 hhv. 10.

...

4. ...

a. For ”Kursus pr. hold” afhænger det evalueringstekniske forbrug af, om tilbudsgiver har tilkendegivet i besvarelsen af krav ID Nr. 31 i Bilag 1, at tilsvarende kursus på forsvarets/BRS eksisterende beholdning kan erstatte dette kursus. Hvis dette er tilfældet, er det evalueringstekniske forbrug 1, ellers er det 3.”

Klagenævnet forstår FMI’s skøn over fastsættelsen af det evalueringstekniske forbrug vedrørende testbænke således, at FMI forventer at skulle bruge 10 testbænke på brugerniveau og tre på værkstedsniveau, hvis den nuværende beholdning af testbænke ikke kan anvendes, og at FMI forventer at måtte udskifte én testbænk på brugerniveau og én på værkstedsniveau i løbet af kontraktens løbetid, hvis den nuværende beholdning af testbænke kan anvendes.

Det fremgår af udbudsmaterialet, at det evalueringstekniske forbrug ikke er bindende for FMI.

Der er ikke under sagen fremkommet oplysninger, der giver klagenævnet grund til at tilsidesætte FMI's skøn over relevante skifteomkostninger vedrørende testbænke og kurser.

LOTEK har endvidere påpeget, at FMI kunne have inddraget den testbænk, LOTEK kunne bruge til test af sit udstyr, og at FMI kunne have anvendt muligheden for omprogrammering af de eksisterende testbænke til test af andre producentmærker. LOTEK spurgte også FMI til disse muligheder under udbuddet i spørgsmål nr. 38, og hertil svarede FMI:

”FMI har i Bilag 1 - Kravspecifikation oplistet det eksisterende udstyr, der kan anvendes i forbindelse med den udbudte anskaffelse taget dets nuværende stand, opgaveløsning, formål samt placering i betragtning. Hvis nuværende testbænke kan anvendes til test på det tilbudte (uanset fremgangsmåde for opfyldelse heraf) angives dette klart i tilbuddet ved besvarelsen af ID 28.”

FMI har i skriftvekslingen oplyst, at den testbænk, som FMI formoder, LOTEK omtaler, ikke var til rådighed for komplet test på værkstedniveau af røgdykkerudstyr, og at Forsvaret/Beredskabsstyrelsen havde et forventet forbrug på tre testbænke til test på værkstedsniveau og 10 testbænke til test på brugerniveau, hvis FMI ikke kunne anvende den eksisterende beholdning.

Klagenævnet finder på denne baggrund ikke, at FMI har overtrådt ligebehandlingsprincippet ved ikke at stille den af LOTEK nævnte testbænk til rådighed.

LOTEK har endvidere anført, at de eksisterende testbænke kunne anvendes til test af andre producentmærker efter en omprogrammering, og det følger også af FMI's svar på spørgsmål nr. 38, at LOTEK kunne have anført i tilbuddet, hvis LOTEK mente, at dette var tilfældet. Det er således ikke sandsynliggjort, at alene den eksisterende leverandør vil kunne anvende de eksisterende testbænke og kurser.

Klagenævnet finder samlet set, at FMI ikke har overtrådt ligebehandlingsprincippet ved fastsættelsen af det evalueringstekniske forbrug for testbænke og kurser.

Underkriteriet "Funktionalitet/Kvalitet"

Beskrivelsen af dette underkriterie findes i "Bilag A – Tildelingskriteriet og evalueringsmodellen", hvor det fremgår:

"Dette underkriterie vil blive evalueret på baggrund af tilbuddets opfyldelse af evalueringskravene (markeret med E i kravspecifikationen samt leverandørens tilbud).

Tildelingen af en karakter er to-leddet og sker som følger:

Først vil alle evalueringskrav hver især blive tildelt en karakter på en skala fra 0 til 10. Bedømmelsen af det enkelte krav vil blive gennemført som anført under det enkelte krav i bilag 2.

Dernæst vil den endelige karakter (mellem 0 og 10) for tilbuddet for dette underkriterie blive beregnet som gennemsnittet af de karakterer, der er givet for evalueringskravene."

FMI har angivet, at der heri er tale om en henvisningsfejl, idet det fremgår, at "Bedømmelsen af det enkelte krav vil blive gennemført som anført under det enkelte krav i bilag 2", men at der rettelig skulle have været henvist til kravspecifikationen i bilag 1.

I "Bilag 1 – Kravspecifikation" ses ud fra hvert af de seks krav, der er markeret med "E", en beskrivelse af, hvordan pointgivningen vil ske afhængigt af, hvordan kravet opfyldes, og at der kan tildeles point fra 0-10. I "Bilag 2 – Leverandørens priser" ses en tabel med oplistning af produkter med et tilhørende evalueringsteknisk forbrug med plads til tilbudsgivers udfyldelse af bl.a. priser og produktbeskrivelser.

Klagenævnet finder, at den fejlagtige henvisning ikke har haft væsentlig betydning for en almindelig oplyst og påpasselig tilbudsgiver, idet beskrivelsen af, hvordan de enkelte evalueringskrav bedømmes med point fra 0-10, er tydeligt angivet i bilag 1.

LOTEK har endvidere gjort gældende, at evalueringskriterierne ID nr. 18 og 19 er udformet så uklart, at de er usaglige.

Det følger af ID nr. 18, at ”Leverandøren bør kunne levere EMU/EMD (Electronic Monitoring Unit / Electronic Monitoring Device) til røgdykkerapparatet i tre forskellige modeller”. Kravet ville blive vurderet, så der blev givet 0 point for én model, 5 point for to modeller og 10 point for tre modeller.

Det følger af ID nr. 19, at ”Leverandøren bør kunne levere en styrings-/overvågningsenhed (tablet eller lignende) som sætter indsatsleder i stand til at følge og monitorere et antal EMD/EMU under indsats. Der ville blive givet 0 point for ”nej” og 10 point for ”ja”.

LOTEK har blandt andet anført, at det ikke er oplyst, hvad de tre modeller i ID nr. 18 skal kunne, herunder om de skal være kompatible med overvågningsenhederne som nævnt i ID nr. 19, og at der for ID nr. 18 er tale om en ren matematisk evalueringsmodel, og at FMI ikke forholder sig til anvendeligheden eller kvalitet.

LOTEK stillede under tilbudsfasen spørgsmål til begge evalueringskrav, og FMI angav hertil som begrundelse for begge krav, at FMI ønskede at fremtidssikre den udbudte anskaffelse i aftalens løbetid. Angående evalueringsmetoden for ID nr. 18 angav FMI:

”ID 18 skal ses i forlængelse af ID 17, hvor der stilles mindstekrav til levering af EMU/EMD. ID 18 er overopfyldelse af ID 17, hvorfor levering af én model giver en score på 0.

...

Tilbudsgiver tildeles point i evalueringen som angivet i ID 18: Der gives 0 point for én model, 5 point for to forskellige modeller og 10 point for tre forskellige modeller.

Hvis tilbudsgiver kan levere én model opfyldes mindstekrav i ID 17, men der gives 0 point for overopfyldelsen i evalueringskrav i ID 18, fordi der ikke leveres noget ekstra i forhold til mindstekravet.

EMU/EMD er ikke en del af vareprøverne og vil ikke undergå test. ID 18 er en del af underkriteriet b) funktionalitet/kvalitet.”

Klagenævnet bemærker hertil, at der ved udbudslovens § 160 er tillagt ordregiver et vidt skøn med hensyn til fastlæggelse af evalueringsmodel, så længe alle dele af modellen er beskrevet i udbudsmaterialet.

Klagenævnet finder, at evalueringsmetoden for de pågældende evalueringskrav er udformet i overensstemmelse med udbudslovens § 160 og princippet om gennemsigtighed i udbudslovens § 2.

Underkriteriet "Operativ funktionalitet"

Ifølge "Bilag A – Tildelingskriteriet og evalueringsmodellen" vil underkriteriet "Operativ funktionalitet" blive evalueret på baggrund af brugertesten, som er beskrevet i bilag B, og hvert tilbud ville blive tildelt en samlet karakter fra 0-10 ud fra de observationer, der er gjort under testen.

LOTEK har gjort gældende, at det er uklart, hvilke vareprøver der skal tilbydes og leveres til brugertesten, bl.a. fordi disse produkter ikke er entydigt defineret i udbudsmaterialet.

FMI har hertil anført, at der var en høj grad af mulighed for, at de potentielle tilbudsgivere kunne byde ind med løsninger, som levede op til mindstekravene, og at det med den tilstrækkelige klarhed var angivet, hvilke vareprøver der skulle leveres til brugertesten.

Klagenævnet finder, at det i dokumentet "Bilag B – Brugertest" med den tilstrækkelige klarhed er angivet, hvilket udstyr og i hvilke mængder der skulle indleveres som vareprøve til brug for brugertesten, herunder "6 stk. Røgdykkermaske af hver type (hovedbånd, klikmaske, kommunikation, alle tilbudte størrelser) der indgår i tilbuddet". Tilbudsgivere skulle således blandt andet levere seks røgdykkermasker i alle tilbudte størrelser.

Klagenævnet finder, at FMI ved fastsættelsen af antallet af røgdykkermasker, der skulle leveres til brugertesten, ikke har overskredet sit vide skøn med hensyn til fastlæggelse af evalueringsmodellen.

Det fremgår videre af bilag B, at "Røgdykkerudstyret vil blive testet for operativ anvendelighed, hvilket overordnet vil sige udstyrets evne til let, hurtigt og komfortabelt at understøtte røgdykkerens sikre og effektive opgaveløsning, umiddelbart og i hele udstyrets levetid". Herefter nævnes en række aspekter, som der vil blive lagt vægt på, men som ikke er en udtømmende

liste, og til sidst anføres det, at ”FMI vil foretage en samlet vurdering af det tilbudte røgdykkerudstyrs operative anvendelighed, hvor alle observationer gjort i forbindelse med testen vil indgå, idet der tages højde for antallet og graden af positive og negative observationer og deres indflydelse på den samlede opgaveløsning”. Det er ikke beskrevet nærmere, hvad vil blive lagt vægt på i forhold til røgdykkermaskerne med kommunikation. Det lægges efter FMI’s besvarelse af spørgsmål 41 til grund, at kommunikationen i røgdykkermaske skulle testes under brugertesten.

Klagenævnet finder, at evalueringsmetoden for de pågældende evalueringskrav er udformet i overensstemmelse med udbudslovens § 160 og principperne om ligebehandling, gennemsigtighed og proportionalitet i udbudslovens § 2.

Samlet vurdering

Klagenævnet finder det ikke godtgjort, at FMI har handlet i strid med principperne om ligebehandling, gennemsigtighed og proportionalitet i udbudslovens § 2 samt udbudslovens § 160 ved den fastsatte og anvendte evalueringsmodel.

Påstand 3 tages derfor ikke til følge.

Ad påstand 4 og 5

På baggrund af det under påstand 1-3 anførte tages påstandene ikke til følge.

Herefter bestemmes

Klagen tages ikke til følge.

LOTEK skal i sagsomkostninger til Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse betale 30.000 kr., der betales inden 14 dage efter modtagelsen af denne kendelse.

Klagegebyret tilbagebetales ikke.

Johann Herzog